B. W. Mss-Saml. Nr 227 c.

U. B. BERGEN
Ms. 227 c

26 ark

III

Stiftamtmand Lehristies

Dagbog

paa en rejse fra Bergen til Trondhjems stift

sommeren 1847.

Afskrift

af

W. M. Schjelderup.

10, 44

Indeh. 26. ark

U. B. BERGEN
Ms. 227c/1

Den 17de Junii.

Efter at have udvexlet sine Höflighedsbeviser med Bergenhuus Fastning om Formiddagen Kl. 9½ skred Jagten „Emanuel" langsomt nordefter, indehavende de fire Christier, som stode paa Dækket, stirrende efter de paa Foldboden tilbageværende Veninder og Venner, hvem de tilvinkede et Lev vel! Ved Middagsbordet tömtes Bægerne for de kjære Efterladte i Byen og dens Omegn.
Det var en kort Dagsreise; thi Kl. 7½ om Aftenen faldt Ankeret på Espevaagen ved Herlöe, henved 3 Mile fra Bergen. Naar Rejsen er kort, bliver Tiden lang, hvis man ikke bruger Midler derimod. Vi fandt et saadant i vort vel besatte Bibliothek, hvoraf Wilhelm junior gav os et Par antiqvariske Forelæsninger, der smagte meget godt. —

18de Junii.

Ogsaa denne Dags Morgen begyndtes med Flag-Complimenter. I det vi kastede los fra Havnen, kom en Galeas sydfra, og denne hilsede os med sit Flag, hvilken Hilsen vi strax besvarede, uvisse om, hvem Complimentmageren var; mengjettende, at vi havde en Halvorsen fra Romsdalen for os. Til Frokost fracterede Wilhelm atter med velsmagende antiqvarisk Lectüre af Worsaaes indholdsrige Blekingske Mindesmærker.
Vejret gik, men Vinden den i Dag næsten ene herskende Nordenvind, pustede os lige i Næsen. Imidlertid lovede vi os omtrent 3 Mile frem til Rognvar, hvor Ankeret faldt til Bunds Kl. 10½, og vi Samtlige kort derefter i en Svagende Söm. Den sidste halve Fjerdings Lovering var yderst interessant, da Lebden var et af smaae Holme dannet Sund, der stundom var saa trangt, at Breden neppe udgjorde mere end Fartöjets Længde tre Gange taget. Her gjaldt det om at have et godt Fartöj samt en sikker Lods, især da Strömmen var os imod. Det viste sig, at baade Jagten Emanuel og Lotsen Tobias stode Prøve. —

19de Junii.

Efterat vi en Tid havde vendt paa god Strøm, loste vi af Havnen Kl. 6½ om Morgenen i Blikstille.
Det er i Dag et Aar, siden jeg drog ud paa en Rejse af samme Slags som den, jeg nu har fore. Paa hin Rejse höstede jeg, hvad jeg höjte, Fornöjelser, Helbred og Skatte for Museet, og derfor har jeg tidt takket den gode Gud. Hvorledes det skal gaae mig paa denne, sætter jeg tillidsfuld i Hans Hænd.
Ved Börtnesöerne gjordes med Skraben et Par Kast, der dog gave noget, medens vi, som i Gaar blene gjorte ved Skjellanger, afgave slet intet Udbytte. Henimod Aftenen pustede Vinden fra Syd, saa at vi kom ind i og siden igjennem Stensund lige til Drevöen, hvor vi Passagerer begave os til Kös, anbefalende Skibsfolkene at benytte den gode Vind for om Natten at fore os til Askevold. —

20de Junii.

Det blev en travl Morgenstund. Allerede Kl. 5½ vare vi barberede og pyntede, thi Emanuel havde gjort sine Sager saa gott, at Ankeret faldt ved Askevold omtrent paa den Tid. Kl. 6 hörtes vore 4 Skud, der havde til Følge, at Præsten kom ombord til os en halv Times Tid derefter og bad os være velkomne til Præstegaarden, hvor vi snart bleve mottagne af vore kjære Paarørende, som alle befandt sig vel.

Efter at have hört Højmesse i Askevolds Hovedkirke, tilbragte vi Dagen rólig i vor Familiekreds, af og til spadserende i Haugen og paa Løvejen, naar Regnet tillod det. Min Broder og hans Søn vilde ikke forlade deres Køje i Emanuel om Natten; men jeg og min Søn mottoge villigen vort sædvanlige Leje paa Bispesalen, efterat Anstalt var gjort til, at Fiskegarnene vare udsatte.—

Underretning om vor Ankomst hertil blev ved Middagstid given i Breve til Trine og Hansine, da Bispens Styrmand just da begav sig til Bergen. —

21de Junii.

Vore Garn gave os en overflödig Ret Fisk, som Cassereren forögede med en lige saa overflödig, den han allerede fra Kl. 5 om Morgenen havde dorget paa Bugten.

Da Vinden var sydlig, bestemte vi vor Afrejse til Kl. 7 i Aften; men hele Præstefamilien blev først ved formeligt Kart indbuden til at tage Thee ombord hos os Kl. 5, paa det udrykkelige Vilkaar, at Fruen maatte føre Flöde med sig, hvilket hun ogsaa gjorde, tilföjende nogle Kander kogt Melk til Provision for os i de nærmest følgende Dage. Det første Thee-Selskab blev saaledes givet i Emanuel, og det gjorde os ingen Skam, saameget mindre som det sluttede med et glas lagrima Christi. Vore kjære Askevolderinder og Askevoldere toge derpaa i Land fra os, uden at der ved Afskeden faldt andre Christie-Taarer, da vi skiltes glade i Haab om snart at see hverandre igjen friske og fornöjede. Formedelst et stærkt Regn opvartede vi vore hjemdragende Venner med Hurra istedetfor Kanonskud, og derpaa hejsede vi Kl. 7½ vore Sejl, som en rask Sönden vind saaledes fyldte og holdt udspændte, at Emanuel, da vi Kl. 11½ lagde os til Hvile i vore Köjer, allerede var passeret igjennem Fiærsund, 3 Mile nordenfor Askevold. I det glade Haab, at komme et godt Stykke længere frem om Natten, overgave vi os til Sövnen, trygt stolende paa vor gode Lods og endnu mere paa vort Fartöjs herlige Navn, Emanuel. —

22de Junii.

Kl. 5 om Morgenen vaagnede vi af Jernkjettingernes Rambuk, da Ankeret faldt. Hvor ere vi nu? spurgte vi os selv forgjæves; men Ingen gjorde Mine til at staae op for at spörge Folkene derom. Enhver gjorde i Stilhed sine Betragtninger over dette Spörgsmaal, og indbildte sig, at vi vare komne saa langt frem, som han önskede. Under disse Betragtninger faldt vi alle i en rólig Sövn, hvoraf vi ikke vaagnede,

U. B. BERGEN
Ms. 227c/2

Førend Kl. 8, da Folkene vare gaaede til Hvile, og alt var rōligt ombord. Men nu vaagnede atter Spørgsmaalet: hvor ere vi? Ole, som kom ind til os, erklærede, at han ikke vidste det, og at han ikke nænnede at vække Folkene for at faae Besked derom. Efter at være komne op paa Dækket gjættede man paa Smörhavn, Hindöen og Roksund; men jeg erklærede mig bestemt for Maröen, og dette bekræftede Lotsen senere. Vi vare altsaa sovende komne 4 Mile frem og befandt os nu 7 Mile nordenfor Askevold.

Fra Maröen löste vi henimod 10 Formiddag, efterat vi fra Dækket havde fisket en liden Ret Smaatorsk. I de første 3 Timer laae vi i Stilte, drivende snart til en snart til den anden Side; men derefter begyndte en rask Modvind, som i mangfoldige Zigzakker förte os op igjennem Skateströmmen og ud paa Vaagsfjorden. Her viste Vinden sig fordelagtigere, faldt ind fra Siden og förte os snart op til Osmundsvaag, hvor vi lagde bi for at faa kjendt Mand til Saloë, hvilken strax kom ombord. Vi vandt neppe at barbere og pynte os, førend vi ankrede i Havnen ved Saloë Prestegaard, 10 Mile fra Askevold og 20 fra Bergen. Da Provst Koren sendte et Bud ud for at spörge, om hvem de Rejsende vare; og vi ingen tilstrækkelig Grund havde til at dölge vort ~~[illegible]~~ Christelige Navn, begave vi os strax op til Prestegaarden for at hilse paa Præsteparret, uagtet det ej var den rette Tid til at gjöre Visit, da Klokken allerede var 8½ om Aftenen. Vi gjorde Undskyldning for vort Besög saa silde og lode den hyggelige Provstinde, at hun ikke maatte ulejlige sig med at lave Senge til os, da vi agtede at beholde vort Logis ombord, hvilket vedtoges. Kl. 11½ laae vi alle i vore Köjer. —

23de juni.

Efter Aftale kom Provst Koren med 2 Mand og de fornödne Arbejdsredskaber til os Kl. 8 om Morgenen, og vi begave os snart 10 Mand stærke hen til den for omtrent 200 Aar siden nedlagte Saloë Kirkegaard, som vi agtede nöje at undersöge for, om muligt, at opdage Runestene eller andre mærkelige Ligstene.

Udfaldet svarede ikke til vore Forventninger; thi vi fandt kun i Laudgangsbryggen en Sten med et ganske interessant Bomærke, men forresten Intet, uagtet vi flittigen undersögte den hele store Kirkegaard med vore Brækstænger og Spader.

Til Middags vare vi paa Præstegaarden, hvor vi fandt et hyggeligt og vakkert blandet Selskab af Provstens egen og Madame Ravns Familier. Efter at have beseet Haugen, hvis ypperlige, en rig Höst lovende Frugttræer frapperede os, og gjort en fornöielig Spadsertour igjennem den vakkre Lie hen til Saloë Kirke og sörget over at see de ödelagte Gravhöie omkring denne samt over Landen gaaet tilbage til Præstegaarden, kort efterat vi, som Provsten sagde, vare gaaede Markevejen ud og Strandgaden

tilbage, satte vi os til et overflødigt Middagsbord, som jeg vilde have anseet for ypperligt, om det havde varet kortere, og Solen ikke havde skinnet mig alt for stærkt i Øinene.

Klokken 5 Eftermiddag droge vi atter 10 Mand stærke over til Saløen for at besee og undersøge det der værende Klosters Ruiner. det gav mig Anledning til ret interessante Betragtninger, naar jeg kaldte tilbage i Erindringen, hvorledes jeg her, for 38 aar siden, for første Gang hoppede om og lod Drengens flygtige Blik falde paa de ærværdige Ruiner uden anden Tanke, end at det var ret pudserligt at see det forvirrede Staarn og de graae Mure, og endnmere hvorledes jeg klavrede om imellem Ruinerne oppe imod Fjeldet, hvilke jeg da ansaae for en Fastning, hvor jeg indbildte mig at mangen Belejring var skeet, hvorledes jeg senere, som et Stykke af en Antiquarius, for 18 aar siden, drog langsomt imellem Ruinerne, spejdede og regnede og gjorde mig Hypotheser om, hvad det ene og det andet af, hvad jeg saae, havde været, og endelig hvorledes jeg nu som Oldng med en vaklende Fod kryber om der, hvor jeg som Dreng hoppede og som Mand gik rask frem, og hvorledes mit Syn, der før var ligt Falkens, nu knap kan gine mig rigtig Forestilling om, hvad det er, som svæver for mine Øine. Mine Betragtninger endte sig i inderlig og oprigtig Tak til Ham, som Faderligen har ledet mig paa min lange Bane, og som har skjænket mig Helbred, Evner og Lyst til at forøge Kundskab og forundt mig den Lykke, at finde Glæde i at beskue Hans Gjerninger og i disse at beundre og tilbede Ham.

Mine gamle Fødder standsede ikke, førend de for sredie og sidste Gang havde bragt mig op til det Højeste af Ruinerne og ført mig saa langt, som man nu kan række ind i St. Synneves Killer, hvor det første Kvalv muredes over hendes sørgelige Hvilested, og hvor saa mangen from Messe har været sjungen for hendes Sjæl. Kloster-Kirkegaarden blev i Eftermiddag lige saa nøjagtigt undersøgt som den nedlagte Saløe Kirkegaard i Formiddag; men den første vilde ligesaa lidet levere nogen Ligsteen som den sidste. Nede ved Søen fandt vi derimod en liden, forhen ukjendt Runesten, som afstegnedes, men hvis korte Indskrivt ikke giver synderligt Udbytte. Mærkeligt forekom det mig, at der i de 38 Aar, hvori jeg har Bekjendtskab til Ruinerne, ere foregaaede saa faae Forandringer med disse, at de neppe kunde bemærkes, dersom ikke forstyrrende Menneskehænder havde været Tiden behjelpelige, men hvorledes kunde vel ellers Ruinerne have trodset saamange Aarhundreder, dersom ikke Forandringene skete langsomt?

Klokken henimod 7 vare vi atter ombord i Emanuel, hvor jeg forblev, medens Rejsefalerne atter begave sig op paa Præstegaarden, hvorfra de snart førte 7 Damer og et Par Herrer ombord, for at disse kunde besee Fartøjet, der ganske fandt deres Bifald. Efter et Traktement med Falernervin og Honningkage begave Selskabet sig igjen til Præstegaarden, efterladende mig alene med mine Papirer og med Ole, som desværre var bleven upasselig, og som jeg derfor tildelte Medicin.

Vore ganske Fiskegarn, som vi i Morges havde givet os en stor Rest af henved 30 forskjellige større og mindre Fiske lod jeg atter

U. B. BERGEN
Ms. 227c/3

satte ud i Haab om en lige saa heldig Fangst. Da jeg var færdig at gaae til Kojs, kom Rejsefællerne ombord, enige med mig om, at vi sjelden havde tilbragt nogen St. Hansaften saa stille som denne. —

24de Junii.

Det var i Gaar Aftes vor Beslutning at gaae til Søes paa Statshavet i Dag Morges, saafremt Vinden skulde blive god; men dette blev ikke Tilfældet, thi Vinden var stormende fra Nord. Da det derhos regnede stærkt, og Luften var kold, holdt vi os rolige ombord indtil Middags, da Regnet standsede, og Vinden gik om til Syd. Jeg modtog Indbydelse til Middags hos Provsten, men de övrige sjöste ombord af vor rige Garnfangst, bestemte til, naar deres tidlige Middagsmaaltid var endt, at forsöge deres Lykke med Skrakerne, hvilket ikke bekom dem saa ganske vel, da en Storm af Sydost rejste sig, kort efterat de vare komne ud, og Regn skyllede nedunder bragende Torden-skrald. Som Følge deraf havde de kun liden Fangst at vise mig, da vi Alle kom ombord omtrent Kl. 5. Stormen tiltog saa, at Ema-nuel begyndte at drive ind mod Land, hvorfor et Par Trosser blev kastede ud for at hindre den deri.

Madame Raun med sine vakkre Döttre, der havde gjæstet Provst Koren i nogle Dage, forsögte et Par Gange paa at rejse hjem i Baad, men bleve af Stormen nödte til at vende om igjen og at tage Her-berge paa Præstegaarden. Af samme Grund bleve vore Fiskegarn holdte ombord til Natten. Vort sidste Arbejde var at lave Medicin til Ole. —

25de Junii.

Klokken 9 Formiddag lode vi vore Kanoner raabe Farvel til de gode Præstefolk, som strax kom ned paa en Höng, hvorpa de til-vinkede os deres Levnel. Vejret syntes nu at have sat sig i Rolighed, og Vinden var god, saa at vi forlode Kaller Saloe med tröstigt Haab om at komme over Statshavet i Dag. Dette Haab svigtede os heller ikke; thi allerede Kl. 2 Eftermiddag vare vi forbi den nordligste Pynt af Statlandet og stavnede ind mod Vandelvsfjorden. Ved Middagsmaaltidet, som den sagt-nende Sögang nu gav os Lov til at nyde, tömtes et Glas Ma-deira for den i Dag trettenaarige Magdalene i Trædalen, som vi allerede i Morges, da Kanonerne tordnede, havde erindret paa lige Maade.

Vor medicinske Praxis i de 2 sidste Dage gaar os den Tilfreds-stillelse, at Ole nu kunde spise og drikke ligesaa godt som vi andre. Kl. 10 om Aftenen tömede vi ved Thorholmen, lige ved for Vandelvens Præstegaard, 6 Mile fra Saloe. denne Dags Rejse, hvorpaa det gode Stat-Hav lagdes bag os, var altsaa saaledes heldig. —

Den 26de Junii.

Om Morgenen modtoge vi et ret behageligt Besög af John Pedersen Thue, der allerede i Gaar Aftes prajede os, da han gav os Under-retning om Afskilligt Vandelven vedkommende, som vi gjerne önskede at vide og altsaa sattes i Stand til at lægge en Plan for vort Ophold og vore Beskjæftigelser her. Min Broder og jeg skreve om Formiddagen Breve til Hjemmet og til Askevold, hvilke John Thue lovede at besörge til Postaabneriet paa Eide i Morgen.

Wilhelm og Johan brögte Skraaen i Fjorden, uden at lönnes med nogensomhelst Fangst.

Om Eftermiddagen besögte vi John Thue, en ung handlende Gaardmand, besaa endel Oldtidsminder paa hans Gaard og kjöbte nogle Arbejdsredskaber m. m. af ham. Siden gik vi en Fjerdingsvej op i Aajemsdalen og fiskede i Elven sammesteds, men fik saa gott som Intet, da der var forlidet Vand i Elven. Efter et kort Besög hos Landhandler Ravn paa Aajem begave vi os ombord. —

D. 27de Junii:

Om Formiddagen toge vi i Baad ind til Ekrem i Söndre Annex, for at besee de store, hellige Birketraer sammesteds; men de vare forlængst omstyrtede og bortraadnede, saa at vi gjorde denne 3/4 Mile lange Tour forgjæves. Vi saae imidlertid et vakkert Landströg, bestaaende af store, tildels vel bebyggede og, som det lod til, meget gode Gaarde. Efter at vi Kl. 4 om Eftermiddagen vare komne tilbage, besaae vi Vandelvens Hovedkirke, hvori vi ikke forefandt noget mærkværdigt. Vi gjorde ogsaa Visite hos Præsten Skjoldager, som bör meget smukt i Nærheden af Kirken. Aftenen tilbragtes hos landhandler Ravn. —

D. 28de Junii.

Kl. 5 om Morgenen blive vi vakkede af Personer, som bödde Auktioneter til Salg; men der skedde kun liden Handel. Vi profiterede imidlertid saameget af dette Besög, at vi allerede Kl. 6 lode Sejlene hejse for at benytte en Smule Østenvind, som bleaste os lige i Bagstavnen i alle de Krümninger, vi passerede igjennem, bragte os Kl. 6 om Aftenen til Ankers langt inde i Grstenfjorden, 6 Mile fra Thorholmen. Her laae vi nu i Nærheden af den fameuse Löngang, som det var et af vore Hoveds Hidetours ærende at undersöge. Den Gaard, ved hvilken vi laa, hedte Rüsten. Her recognoscerede vi strax Löngangen. Spejderne, nine 3 Kammerater, kom ombord Kl. 9½ med den Besked, at ydre Spor af Löngangen, som de havde forfulgt lige op til Jutulvandet, vare at see, og at der hist og her var rodet op adskillige Steder ovenover Löngangen, men at der ingensteds var nogen Aabning, hvorgjennem man kunde see, endnu mindre komme ned deri. Ejeren af den Part i Gaarden Indre-Hovden, hvorpaa den i Aviserne beskrevne Strækning af Löngangen var opdaget, havde imidlertid tilbudt sig at aabne den for os, dersom han fik tilstrækkelig Gortgjörelse for at slaae ned den Del af hans Ager, som maatte gjöres rydde for at komme hen til det behörige Sted og der paa nyeaat gjöre Aabning ved at opgrave Jorden og optage de Heller, som igjen vare nedlagte over den forrige Aabning. Selv havde jeg med min Skipper recognoscered ved et Nöst paa Gaarden, og der fandt Enden af Löngangen, gaaende ned lige til Søen ved Grstenfjorden og saa dyb, at en Aare, som blev stukken ned i Gangen, kun rak ½ Alen over Jorden, da dens nederste Ende

U. B. BERGEN
Ms. 227c/4

naaede Bunden.
Med Beslutning, at forsöge paa at komme ned i Longangen (i Morgen) hvis en rimelig Accord kunde træffes med Ejeren Aamund indre Hoveden, gik vi til Hvile. —

Den 29de Juni.

Allerede Kl. 6 om Morgenen kom Aamund ombord til os. Han glædede sig, sagde han, ved at see mig igjen, da han for 25 Aar siden havde skydset mig over Birkedalsejdet og vel erindrede adskilligt, hvorom jeg da havde oplyst ham. For at aabne os Longangen under hans Ager forlangte han 2 Spdr. Vi bleve enige om en Betaling af 1½ Spdr., og han forlod os for at gjöre de nödvendige Foranstaltninger. Kl. 9½ i skjönt Vejr gik Toget op til Gaarden, hvor alt var færdigt efter vort Ønske. Med Aamund gik Wilhelm först ned paa en i en smever Aabning anbragt Stige, Aamund med en Lygte, hvori et tændt Lys, i Haanden. Efter nogen Tids Forlöb kom Wilhelm op, stærkt tilsmurt af Snavs for og bag, paa Knæer og Hænder, men meget vel tilfreds med, hvad han havde seet, og hvorom han meddelte en kort Beretning. Derpaa steg jeg ned, hjertelig glad over, at jeg ikke var saa för som den Tid, Ledsageren Aamund turde at kjende mig; thi ellers var den Nydelse, at trænge mig ned igjennem dette smudsige Hul, ikke bleven mig til Deel. Da Foden slap det sidste Trin af Stigen, og jeg paa Longangens Bund havde sat Fod — den dog ikke kunde siges at være fast, da jeg stod i lös Mudder — sagde Aamund til mig, at jeg maatte vende mig om, lægge mig ned paa Knæerne og krybe baglends under en stor Helle, som ovenfra var fuldt ned og stod fast imellem Gangens 2 Vægge. Jeg adlöd, kröb som en Krebs og gratulerede mine Knæer, men ikke mine Bukser, med, at Mudderet i Bunden var saa blödt, ligesom jeg, paa min Ryg, men ikke paa min Frakkes Vegne, glædede mig over, at den overliggende Helle var saa klabrig, at jeg gled lettere under den, end om dens nedadvendende Side havde været tör, knudret og bar. Efter given Tilladelse af Ledsageren og Hellen rejste jeg mig nu op for, ved Hjelp af Lyset, som Aamund tog ud af Lygten, at besee mig i det snave Rum, hvori jeg nu befandt mig. Dette var vel höjst interessant, men langtfra ikke lysteligt at skue. Höjden var lidt over 3 Alen, Vidden fra Væg til Væg nedentil omtrent 1½ Alen, oventil circa 1½ Quarter. Over Gangen var paa dette Sted ingen Dækstene, men kiledannede Stene, der stode indeklemte imellem Væggenes overste Dele. Væggene bestode af temmelig store, paa Siderne lagte (ikke paa Kant staaende) Stene, hvis Ender havde saa reen Hop og vare saa net lagte, at Væggene i det hele tagne vare jævne og slette. Hvor der imellem Stenene havde været Aabninger vare disse udfyldte med Stenkiler. Forresten vare Væggene fugtige og klabrige, saa at man med Fingrene kunde skrabe en blöd, rödagtig Dejg af dem. Fem à 6 Alen indenfor den oventil beskrevne Helle var nedstyrtet endel Grus og Smaastene, som dannede en Vold, der rak op over Halvdelen af Gangens Höjde. Aamund inviterede mig til paa Knæerne at krybe derover, for at jeg endnu kunde komme nogle Alen længere ind; men jeg lod mig nöje med, ved Hjelp af Lyset, at kige ind over

Volden, hvor Gangen saaledes omtrent som længere ude der, hvor jeg var kommen frem.

Efterat jeg en Stund havde staaet og betragtet, hvad jeg kunde see af denne viidunderlige Löngang, samt anstillet nogle flygtige Reflexioner over, af Hvem, hvad Tid og i hvilken Hensigt den for mange Aar-hundreder siden var bleven gravet og bygget, vendte jeg om for atter at krybe under den bemeldte Helle og at söge op fra det Underjor-diske. I den trange Löngang og især under Hellen, hvor jeg næsten som en Orm maatte trække mig frem paa Maven, var det van-skeligt at holde bort den Tanke: hvad om nu Gangen styrtede sam-men, eller Noget af det, som er ovenover, rasede ned? Da jeg nu havde seet, hvad der i Löngangen kunde sees, var denne Tanke mig en Spore til at komme op. Jeg sögte derfor hen til Stigen, sled mig op imellem denne og den klæbrige Væg, mod hvilken min Ryg gled, og det var ikke uden Glæde og Tilfredsstillelse, at jeg igjen stod oppe paa Ageren imellem mine Medrejsende, udenfor Nedgangen til Lönvejen.

Efter mig drog först min Broder og siden hans Søn ned, og Begge kom igjen hver efter sin Tour op ligesaa tilsmurte og fornöjede som min Søn og jeg, da vi havde faaet Fördelene ovenfor den mörke Nedgang.

Det hele Rejseselskab og med det en Trop Söndmöringer, især Dren-gebörn, begav sig derpaa udover til Jutul eller Jöstöl-Vandet, følgende den os anviste Retning, hvori Löngangen skulde ligge under Jorden, og som for det meste var kjendelig ved en Fordybning, som paa nogle Steder var större, paa andre mindre. Omtrent 30 a 40 Alen fra Vandet väste man os i denne Retning en Kilde, hvis Vand aldrig frös til om Vinteren, hvor koldt det end var. Ved denne Kilde kunde man stikke en lang Stok dybt ned og, ved at böje Stokkens övre Del til Siderne, forvisse sig om, at der nedenunder var en ikke liden Aabning. Til den ene Side, noget længere ud mod Vandet, var en temmelig stor Vold eller Skandse af Steen og indenfor samme en regulair grön Flade — det Hele maaske en stor Fortids Huus-Tomt.

Vi havde nu ikke mere at paa dette Sted at undersöge hverken over eller under Jorden end nogle, for det meste halvt opro-dede Grav- og Skibshöje, hvoraf der paa Hovden ikke fandtes faa. Vi betalte derfor den for Löngangens Aabning betingede Sum, dog med den Betingelse, at Nedgangen skulde holdes aaben en Times Tid for Ole og vor Lods, som vi strax hentede, og som ligeledes toge sig en Vandring under Jorden, hvorefter vi vendte tilbage ombord i "Emanuel", fulgte af flere af Gaardens Beboere, der vare begjærende at see og besee vore franske Fiskegarn, som de havde hört at have i Morges forskaffet os en for dem fast utrolig Mængde Fisk.

Alle vi Rejsende vare enige i, at Beskuelsen af Jutulens Löngang fuldkommen var værd en saadan Afstikker som den, vi nys havde gjort fra vor forehavende Rejse til Borgensund. Som Rytte fra Löngangen bragte Enhver af os op med sig et större eller mindre Stykke af nedfaldne Dækstene, der bestode af en grov hvid Marmor.

U. B. BERGEN
Ms. 227c/5

Om Eftermiddagen toge vi i Baad op til Grstenvigen, hvor vi besaae Grstens vakkre Stavekirke og dens for en Landskirke sjeldne Alterstavle, med Osculatoriet paa Alterbordet, om hvis Ægthed jeg dog tvivler, da det er af grov Vægsteen, og gik derpaa hen til den store, nye Ose-Bro i Tanke at fiske Lax i Elven; men denne var saa liden, at vi ikke fandt det Umagen værd at sætte vore Trøer sammen og at gjöre et Forsög, hvori der var temmelig stille Vand. Man sagde os, at der i denne Höl, der er nedenfor Broen, fanges en Mængde Lax, naar Elven, efterat den har været stor, begynder at falde.

Vi agtede vi saae 5 Lax spadsere i en Höl,

I Grstenvigen boer ret smukt en Gjestgiver Svendsen, som er Medejer og Værge for Kirken. Her traf jeg en halt Kirkesanger, der lod til at være en ganske vel oplyst Mand. Han ærgrede mig med den Beretning, at han for nogle Uger siden til Tiende-Commissionens Fuldmægtig eller Secretair Kjerulf, havde givet en Leerurne og tre Bronzespænder, som vare fundne i en Gravhöj paa Vole, i Nærheden af Kirken. Jeg synes, det var nok, at Commissionen skiller Stiftets Præster af med den Gortgjörelse, de billigen burde have for den dem fratagne Fisketiende, om ikke ogsaa dens Secretair skulde snaale bort fra Bergens Museum de Antiqviteter, det kunde have ventet at erholde.

Ved Osebroen skiftes Rejseselskabet ad. Jeg og Wilhelm gik tilbage til Baaden og seilede i den ind til Fartöjet. Cassereren og Johan spadserede, den förste Landevejen sydefter til Egset og derfra hjemefter til Hoven, hvorhen den sidste gik direkte langs Stranden. Kl. 9½ vare vi alle ombord, hvor Cassereren gjorde et svært Krabtaske-Maaltid.

En Elsker af smukke Landskaber, af Fiskeri og af Oldsager vilde jeg ikke at anvise et behageligere og interessantere Opholdssted i nogle Uger end Grstendalen samt Grstenejdet henefter til Egset og Volden. — bugten og

Den 30te Juni.

Kl. 9 om Morgenen gik vi med en lejet Lods til Sejls fra denne vakkre Bygd. Vinden var svag, men ikke ugunstig. Om Eftermiddagen Kl. henimod 4 passerede vi forbi den bekjendte Hjöringevaag, hvor Hakon Jarl vandt det blodige Slag over Jomsvikingerne. Vi havde stor Lyst til at lægge bi og at ro ind i Lievaagen for at see den Plads, hvor Slaget holdtes, og at granske efter de Monumenter, som endnu findes paa Land til Minde om Slagtningen; men jeg havde seet Stedet forhen, og ~~forøvrigt~~ det er ofte kritisk ~~at undersöge~~ undersögt og beskrevet af Antiqvarer. Heldigvis kom, at Vinden var god, at vi alle stundede til Borgund, hvi vi saa synligen komme til at opholde os i flere Dage og at vor Fader knap, da vi have sat Student Hans Wernersön Stavne at möde os paa Veblungsnæs i Romsdalen d. 7de næste Maaned. Vi sejlede derfor videfter i Haab om at naae til Borgund i Aften eller i Nat, hvilket vi ogsaa gjorde; thi Kl. 11½ falde vi ankeret ved Tyskholmen, lige ud for Foged Lindholms Rödig ved Nörvesund. —

D. 1ste Julii.

Behörigen præparerede ved at gjennemlæse Peer Tyllingens antiqvariske Beretninger om Borgunds Præstegjeld, stege vi Kl. 11 om Formiddagen paa Land ved Præstegaarden for at besöge Provst Nielsen, en af mine Medrepræsentanter paa Eidsvold. Han klagede over Slövhed og Svaghed, men saae dog gort ud. Om Aase-Mindene spurgte jeg ham forgjæves, da han ikke vidste det mindste om disse, ej engang om deres Tilværelse, uagtet Gaarden Aase kun ligger en god Fjerdingvei fra den Præstegaard, han i 12 Aar har beboet. Peer Tylling kjendte han derimod, da denne ofte kommer for at hente og bringe tilbage Bøger,

som han erholder tilLaans. Efter en halv Times Ophold, under hvilket jeg traacteredes med den bedste indenlandske Vin, jeg nogensinde har smagt og aldrig tilforn har hört nævne, nemlig Solbærvin, toge vi Afskeed, betingende os at komme tilbage for at bese Kirken og dens Curiositeter, naar vi havde gjort de Visiter, vi havde foresat os at aflegge. Begyndelsen gjordes hos Foged Lindholm, der boer meget smukt ikke ret langt fra Præstegaarden. Han vidste hverken at der var Oldtidsmindesmærker paa Aase, eller at deres Beskrivere Peer Fylling var til. Han gav os Anvisning paa to af sine Tjenestepiger fra Skoue Sogn, af hvilke vi med Nöd og neppe fik saameget at vide, at der existerede en Person af dette Navn. Aarsagen til deres undvigende Svar om Personen fik jeg senere at höre var den, at de, da jeg saa nöjagtig undfritterde dem om ham, befrygtede, at jo han skulde have gjort sig skyldig i nogen Forseelse, og de ugjerne vilde röbe ham.

Efterat vi havde taget vor Middagsmad ombord, gik vi i Baad for at drage til Aalesund, men en Contravisite af Fogeden, der var saa galant at bringe os fra sin Kone en Krukke udmærket god Flöde, gjorde, at vi strax maatte vende ombord igjen.

Klokken 5 kom vi til Aalesund, hvor Visitter gjordes hos Rönneberg junior, Apotheker Pure, Postmester Bull, Oppebörselsbetjent Torstrup, Overbetjent Wilkens, Tjenbmand Wasmuth og Cand. Rönneberg, hvilke sidste var fraværende i et Bryllup hos Capt. Daae paa Solnöer. Paa første Sted traf vi en ung, meget hyggelig Hamburger Eggerts, som meget ligned General Wedel og vilde have gjort det endnu mere, hvis han ikke ustadigen havde vendt Ansigtet op mod Loftet eller Himmelen. Det var forbausende at see, hvorledes Aalesund var udvidet og bebygget. Store, tildeels meget smukke Vaaningshuse, rummelige Pakhuse med zirlige Contorværeler i, Boutiquer, Lysthuse og almindelige Huse vare opförte og anbragte overalt, næsten endog paa Steder, hvor det syntes bedt vanskeligt at have kunnet skaffe dem Fundamenter, og gode Veje og Broer ledede os i uendelige Böjninger opad, nead og til Siderne imellem de nydelige Vaaninger og de ved disse konstigen anlagte Hauger, Alleer og Plantninger, fra den ene Ende til den anden af denne Ladeplads, der har skudt Vext som en Champion og prangede med Champignonernes blendende Farver. Maatte den kun ikke dele Svampevæsterns Skjæbne i kurtigen at visne og at svinde hen; hvorom den uhyre og for mig vammelige Luxus, som i Meublement, Klædedragt og næsten alt, hvad man saae i og uden for Husene sporedes.

Hos Rönneberg skrev jeg et Brev, som jeg pr. Expres sendte til Peer Fyllingen, hvem jeg stævnede til at möde os næste Dag paa Aase for i Oldtidsminderne sammesteds at give os Anvisning til at söge Erstatning for al den Flid og Stads, hvorpaa vi havde seet os lede i Aalesund, og som vi derfor ret gjerne forlode Kl. 8 om Aftenen, efter at have taget The hos Rönneberg junior. Ombord traf vi en Underbetjent, som Wilkens, efter Löfte, havde sendt ud for at hente et Brev, hvilket Cassereren vilde have afsendt til Bergen med den sejlklar liggende Skipper Rylan, og som Skyds for denne Underbetjent saae jeg den første Toldvæsenskarl i Uniform.

Fra Aalesund kom en der bestilt Lots, under hvis Ledning Emanuel kom i en nye Havn lige ud for Aase Kl. 12 om Natten.

Iblandt det meget nye, som jeg saae i Aalesund, kan jeg ikke undlade at nævne noget Gammelt, nemlig den gamle, udmærket gjæstfrie Madame Rönneberg, med hvem jeg længe converserede, men selv hun vilde have staaet mig langt bedre an, hvis hun ikke paa en Søndag

U. B. BERGEN
Ms. 2270/6

havde været klædt i Silke. Dog hvor Tjenestepigerne i daglig Lag gaae med lange Korset-Liv, bart, opsat Haar, Silkeklæder og Guld-Brystnaale, maatte det vel være saa, hvis ikke den Fremmede skulde tage Fejl af Madamen og hendes Tjenestepiger. —

D. 2den Julii

Formiddagen tilbragtes ombord med Skriverie og Tilberedelser til Undersøgelsen af Aaseminderne, ihenseende til hvilke de unge Rejsende anstillede en Recognoscering paa Land. Udfaldet deraf gav ikke Haab om synderligt Udbytte. Om Eftermiddagen Kl. 3 stege vi i Land paa Aase, hvor vi traf Peder Tyllingen, omringet af Gaardens Folk og en Hest for mig til at ride op til Aasemilen, alt en Følge af de Foranstaltninger, som vare trufne i Gaar af mig og af de Recognoscerende i Dag.

Aaseminderne svarede ikke til de Forestillinger og Forventninger, vi havde gjort os om dem. Paa en uendelig lang, heldende Lyngherde saaes vel en utallig Mængde smaae runde Stenhonge, mestendele til alle Kanter, men mangfoldige af disse, især de større, vare opridsede til ned til Midten. Vi udsøgte os en af de største, mindre Honge, og denne ryddede vi aldeles til Grunden ved Hjelp af de mange os ledsagende Folk fra Aase, hvilke uanmodede skaffede Redskaber og arbejdede med, da det i Dag heldigvis var Søftesæk, en Dag, som af Bønderne kun anvendes til Moerskabsforretninger. I Hongen fantes intet andet end Stene, Jord og hist og her Kul; men af Aldersager altsaa aldeles intet. (Ny linje) Vejret var taaget, Vinden skarp og kold, og det begyndte at regne. Vi vendte derfor tilbage til vort flydende Hjem, hvortil vi ogsaa inviterede P. Tyllingen og 2 andre af vore Ledsagere, som vi tracterede med Vin og Brød. Peer Tyllingen modtog et trykt Exemplar af sine antiqvariske Beretninger om Borgunds Præstegjeld og lovte os senere at faae 11 andre Exemplarer, adresserede til Sognepræsten, hvilket meget glædede ham. Han fandt ogsaa megen Behag i at gjennemsee Tavlerne til Worsaaes Bog om Oldtidsminderne i Blekingen.

=Søftesok!
Søftesak?

Vore Fremmede forlode os derpaa, indentil mere tilfredse med, hvad de havde seet og faaet end vi med Udfaldet af vore Undersøgelser, af hvilke vi havde lovet os særdeles meget. Som et Raad imod Kulde og Fejlslaaet Haab lavede mine Rejsefæller sig Punsch, efterat de havde taget Chocolade. Jeg lod mig nøje med den sidste. (Ny linje) Som Ledsager til og fra Aase fulgte mig en 75 Aar gammel Mand, Clarsten Halvorsen Aase, forhen værende Forligelses Commissair, en Karl 70 Tommer høj, rank som en Pil og bygget som en Kjæmpe. —

Den 3die Julii

Førend Rejseselskabet stod op, rigtignok ikke før end Kl. 8, var allerede en god ret Fisk hentet af Garnene og Emanuel under Sejl, saa at vi, da Thee og Frokost var taget, laae til Ankers udenfor Borgundsunds Kirke, som vi strax gav os ifærd med at besee. Jeg ved ikke, hvad man mest skal forundre sig over, den Rigdom af skjønt Skulpturarbejde af Eeg, hvormed denne Kirke i Middelalderen er bleven forsynet, eller den Vandalisme, hvormed man nu nylig har forstyret og tildels ødelagt samme. Det imellem Choret og Skibet forhen værende Gitterværk med sine høje, zierlige Porte eller Døre, alt arbejdet af Egetræ med de skjønneste Ornamenter, er nedbrudt. Fire dejlige Søjler og nogle af Ornamenterne ere førte ud paa Kirkegaarden, hvor de ere anbragte ved 2 Kirkegaards-Grinde, paa den Maade, at Søjlerne ere halvt indmurede i Gravstens-Gjerderne og for en Deel forsete til disse med brede Jernbaand.

Over Grindene ere Tage byggede, der ere saa smalle, at de mesterligen skaane Englehoveder, som derunder ere fastspigrede paa bræde, skjönt udarbejdede Lister, staae og rige ind i den frie Luft, mottagende baade paa förste og anden Haand en god Deel af det Regn, som skyller ned fra Himmelen, og hvoraf Söjlerne ligeledes vaskes, forsaavidt Graastensmuren ikke paa de indre Sider afvarer saadant. Den övrige Deel af Gitteret, navnlig Portene og mange Ornamenter, ere behandlede paa en skaansommere og kristeligere Maade, thi de ere ikke, som hine, drevne ind paa Kirkegaarden og gjöre til Priis for Ödeleggelse af Vande og Kulde; men de ere opsatte og henslængte paa Kirkeloftterne, hvor de have Tag over sig og kunne vente saa lang Tilvarelse, som den kaade og ubetænksomme Skare af Drenge og unge Karle, der ikke sjelden besörger Kirkeloftterne för og efter Gudstjenesten, vil forunde dem. Omkring i den hele Kirke er lagget en hell forlöbende Række af ret vakkre Stole i Lemme, der ere hævede 4 à 5 Alen over de paa Gulvet værende Stole. Under bemeldte Lemmer kunde Söjlerne, den störste Deel af Ornamenterne og, hvad der höver til Porterne eller Dörene, passende have været anbragte, især paa den nærmest Hoved-Indgangen værende Lem, hvis Forside for en stor Deel bestaaer af skjönne, i Eg udskaarne, basrelieffs. Prædikestolen og Alteret bestaaer hovedsagelig af Skulptur-Arbejder af Eg. Et lidet basrelief ovenover Alterbordet er underskjönt. Paa Væggen ved Opgangen til Prædikestolen og lige over paa en Vogn under er en af Lemmerne, hænge mærkelige Tavler af samme Slags. Dåbsfonten gjemmer ligeledes ganske vakkert Skulptur-Arbejde, som dog staaer langt under hint og röber sin ældigere Tilblivelse. Blandt Kirkens övrige Prydelser udmærker sig et gott Malerie, fremstillende en Præst og hans Hustrue. Basrelieferne paa den Hoved-Indgangen nærmest værende Lem fremstille samtlige, nedentil Navnene paa forskjellige i Menigheden bekjendte Personer, og ovenfra disses Vaaben. Saavidt jeg flygtigen kunde see, vare Personerne dels Præster, dels Adelsmænd.

Den hos Ström berörte, i Muren af den nye tilbyggede Deel af Kirken indsatte, Marmorsteen staaer der endnu ubeskadiget, kun lidt overkalket, saa at de mange latinske Borgere, som ere indpakkede i det derpaa indhugne Vers, ere vel bevarede.

Den af Peer Fyllingen omhandlede Runesteen, som, efter hans mundtlige Beretning, skulde findes i Kirkegaardsmuren ved den nordöstre Indgangsport, eftersögte jeg derimod forgjæves. Ved Egesöjlernes for nylig skeete Anbringelse i Indgangsporten er Stenen formodentlig ödelagt eller indlagt i Muren, saa at den nu ej findes.

Man beklager ofte med rette, at der ved Landskirkers Reparationer ikke sörges for, at dannede Mænd ordne og forestaae Reparationerne. I Borgesund har man ikke Grund til at före en Klage af denne Art; thi en Sorenskriver og en Præst staae i Spidsen for Kirke-Commissionen, der kun bestaaer af 4 Medlemmer. Af Kirkens Klokker er den ene støbt i Deventer 1671 og den anden i Bergen 1735. Kirkegaarden prydes af mange smukke moderne Gravmæler.

Provst Nielsen gav mig Haab om, til Museet at faae i det mindste nogle af de paa Kirkeloftet opsatte Skulpturarbejder, og han lovede, ved sin Capellan, at skaffe mig vis Underretning derom, naar jeg paa Retouren besöger Aalesund, for at de da kunde medtages i vort Fartöj.

Efterat Kirken var besect, sejlede vi til Stenvaagen, hvor jeg besögte Kjöbmand Tonning, som forsynede os med Skyds og en Baad, hvori Cassereren og Wilhelm droge til Gjidskö for at undersöge, hvorvidt nogle i en stor Gravhöj

U. B. BERGEN
Ms. 227c/7

sammesteds for kort Tid siden fundne Oldsager vare at erholde.
Til Afsendelse med Dampskibet i Morgen expederede jeg et Brev til min Söster Trine med förste Deel af min Dagbog.
Kl. 9½ kom Gjiskökjøarerne ombord berigede med endel Antiqviteter fra bemeldte Gravhöj, iblandt hvilke en stor Mængde med indhugne Zirater forsynede Helleflser fra Stenkister, hvori skeletter vare fundne i Högen og et vel conserveret cranium af et Menneske. —

D. 4de Julii

Efterat vi havde forvisset os om, at ingen Breve til os vare ankomne med Dampskibet i Morges, forlode vi Stenvaag Kl. 9 Formiddag og stavnede hen til Gjiskögen, ved hvis östre Side vi toge Havn for derfra at besee Gjiskögen nærmere og at undersöge, om flere Oldsager eller nærmere bestemte Underretninger i henseende til dem, vi havde faaet, vare at erholde.
Ankeret faldt Kl. 11½ Formiddag. Til Middags offredes en Flaske Vin til Mandskabet, som med os drak vor gode Kongens Skaal, hvorhil en Salut gaves med 4 Skud. Efter endt Maaltid gik mine Kammerater strax, men jeg efter endt Middagssövn, i Land paa Gjiskö, hvor Lærker i Hundredetal fyldte Luften med Lovsange, vistnok for Altings Skaber, men som jeg, i Anledning af Dagen, antog ogsaa til den Folkekjære Kong Oscars Pris.
Jeg besteg nu den store saakaldte Monkehöug, hvori de Oldsager, vi i Gaar fik ombord, vare indgravede. Denne Höug er omtrent 140 Alen i Omkreds og henved 15 Al. höj. Den er indvendig belagt med Grastorv, inden for hvilken findes et Lag Kuppelstene og inderst, saavidt den er indgravet, findes Sand, blandet med smaae Stene. At indgrave den formeligen, vilde vist være Lönnende for en Antiqvar, men tillige et langvarigt og bekosteligt Arbejde.
Derefter besaaes Gjiskö Kirke, en vakker liden, muret og vel vedligeholdt Bygning, indvendig opsat af hugne Marmorstene med en bred, hugen List nedenom, og med Rundbuer over Döre, Vinduer og Gangen fra Skibet til Koret. Altertavlen og Prædikestolen bestaaer af meget smukt indskaaret og malet Billedværk, som er forarbejdet af en for ikke meget lang Tid siden afdöd Bonde, som, i den Undervisning, havde lært sig selv Billedhuggerkonsten og forfærdiget flere lignende Altertavler, for hvilke han kun skal have faaet 15 à 20 Rdr. D.C. pr. Stk. I et Hul under Prædikestolen stod henslængt 3 særdeles gamle Billeder af Egetræe, efter hvilke min Næse klöede for Musets Skyld. Jeg lagde en hemmelig Plan til at faae dem. Om jeg reusserer deri, vil Tiden vise.
Förend jeg kom paa Land, havde mine Rejsefæller fundet ovenі en Gravhöj en skaalformet Fibula af Bronze og en Knak eller Slibe-Steen. Af en Gaardmand, Hagerup, en Descendent af den hele Gjes seneste Ejere, fik jeg til Museet en Krake, et Redskab til at fastholde Torskegarn, som om Vaaren staae indsatte paa Havet. Efter denne lille antiqvariske Höst forlode vi denne mærkelige og særdeles fugtbare Ø med et Löfte fra bemeldte Hagerup om hos ham at erholde Spiritus-Exemplarer af pennatula borealis, som ofte opfiskes paa Torskegarn og med hans Tilladelse at grave i Mendehöugen, om vi paa Retouren ville standse ved Gjiskö og foretage os at undersöge Höugen. Af Erkjendtlighed inviterede vi Hagerup ombord til os, forevиste ham vor Cahyt og vore franske Fiskegarn, der stode ham meget godt an, og traktererede ham med Madeira.

Kort derefter gik vi til Sejls og kom om Natten Kl. 1½ til Hestlandskavn, 2½ Mil fra Gjiskö.
Det lod ikke til, at Gjisködeboerne vare særdeles vel fornöjede med Alesund og Alesunderne. Rigtignok syntes de ganske gott om, at de i Fiskeriets Tid strax kunde afsætte deres fangede Torsk der, og at de til enhver Aarstid kunde blive af med fersk Fisk til Beboerne; derimod kunde de ikke lide, at Varene for det meste maatte sælges paa Credit, hvoraf fulgte, at enkelte Fiskere havde 3 og 400 Spdr. til gode hos nogle Kjöbmænd, og at de ved Fallissements næsten ganske havde mistet deres Fordringer paa andre; især kunde de ikke glemme, at Alesunderne i et Par Aar havde lovet dem Bergens Priser for Telisfisk, men, naar Betaling skede, erlagt meget mindre, hvorfor de mente, at Klipfisken herefter vilde blive ført til Bergen, ikke til Alesund. —

D. 5te Julii.
Efter 7 Timers Hvile forlod Emanuel Hestlandshavn, begunstiget af en sagte Brise af Syd. Paa Luftens Temperatur kan man ikke mærke, at vi nærme os Hundedagene. Det har i 5 Dage været og er endnu saa koldt, at vi have trængt til Vinterklæder istedetfor vore lette Sommerdragter. Vinden friskede sig mere og mere, saa at vi snart gled ind igjennem Aliesundet og Fjorden forbi Molde hen til Gjermenæs, hvor vor Lotses Kjendskab i denne Fjord var forbi. Vi toge derfor her en kjendt Mand, der skulde lotse os til Veblungsnæs, hvor vi ventede vort Rejseselskab forøget med den 5te Christie, som dog neppe indfinder sig der førend et Par Dage derefter. Det kommer i saa Fald an paa at kunne finde en mødende Beskjæftigelse, medens vi vente paa ham. Den fiskerige Raumaelv og den gode Landevej igjennem en paa Antiquiteter rig Dal vil forhaabentligen ikke lade os mangle den attraaede Tidsfordriv.
Kl. 8 om Aftenen vare vi allerede i Veblungsnæs, nor paa en halv Mil; men da det blev vindstilt, kunde vi ikke komme længere i Aften. —

Den 6te Julii.
Da vi stode op, laae Fartöjet endnu og drev i Fjorden, hvilket vedvarede indtil Kl. 10 Formiddag, da vi ankrede ved Veblungenæs. Vi havde altsaa ikke kalculeret unøiagtigt, da vi meldte Hans Christie, at han skulde finde os her den 7de Julii.
Om Formiddagen besaae vi Bygdens Hovedkirke, en tæt ved Veblungsnæs staaende nye, smuk og ottekantet Kirke, med Prædikestolen ovenover Alteret. Paa en liden malet Trætavle findes en Series pastorum lige fra Reformationens Tid. — Vi besögte derpaa Handelsmand Löchra, der bor meget smukt paa sit Allodialgods nær ved Kirken.
Om Eftermiddagen gjordes Visite hos Sognepræst Kraft, der beholdt os hos sig til Aftens. Præstegaarden har en höjst besynderlig Beliggenhed. Fra den vakkre, flade Dal kommer man op til den igjennem en Sand-Örken, hvor man, naar det blæser, ej kan holde et Öje aabent, og naar man er kommen derop, befinder man sig paa en stor, frugtbar Slette imellem skyhöje, bratte, snestakte Fjelde, og gaaer man lidt hen til Slettens ene Side, da seer man ned over vel 100 Alen höje Sandbakker, der före ned til en Elv, som i mange Böjninger före sit blaae Vand omkring Bakkernes Födder, hvor den snart hist, snart her, indskjæver store Stykker med de paa Siderne opvoxne Buske, der blive Elvens Bytte. Et Gjæl ved en fra et Fjeld nedsigende Bæk, ganske nær ved Præstegaardens

U. B. BERGEN
Ms. 227a/8

Huse, ligger Aar ind og Aar ind en Snefond, der hele Sommeren igjennem har höje Snehvelvinger ovenover Bækken, i hvilke Præsten har en af Naturen dannet Iskjælder hvori han oppebevarer Fölenidder, som ikke taale Heden. Lige indenfor Præstegaardens Vinduer seer man oppe i Enden af den trange Dal 3 underskjönne, med Snepletter besprængte, Fjeldtinder, den överste Biskopen, som bærer en Biskophue, og de 2 nedre Kongen og Dronningen, hvis Hoveder ere prydede med taggede Kroner, medens Sneen omkring de fremragende, sorte Kanter af Fjeldet svöber Kaaber af Hermelin omkring deres Skuldre og Bryst. Hvilket Stof for en Maler!

Ledsagede af Præsten gjorde vi en Vandring ind over Sletten hen over Nabogaardens Bygge, hvor der findes en Mængde af smaae, runde Gravhöje, af hvilke de fleste ere mere eller mindre indgravede.

Ved Aftensmaaltidet overraskede Præstekonen os med Mark-Jordbær af indmarket Godhed. I meget godt Vejr kom vi om Aftenen Kl. 11 om-bord i Emanuel, efter at have gjort en Kjöretour af en halv Mils Vej. Opreisen

Paa nyreisen til Præstegaarden havde jeg og Wilhelm en Skydsgut, som besvarede de fleste af vore Spörgsmaal med: ka de e, dem seje; da han ikke forstod os. Da Wilhelm ærgrede sig derover, sagde jeg, bie kun lidt, jeg skal nok gjöre mig forstaaelig for derpaa til Skydsgutten med følgende Spörgsmaal: forstaaelig for

„Kor dem ligg dider Trolltinnan? hvorpaa Gutten strax svarede: dem ligg paa anner Sia taa didere Fjelle.

Paa Veblungsnæs fortalte man os, at Toldinspecteur Devoll med Kone og Sigerdatter ventedes for over Christiania at gaae til England. Vi havde disse Rejsende underrettede om vor Nærværelse, for at vi kunde faae en Sammenkomst med dem enten ombord eller hos Gjestgiveren. —

Den 7de Juli.

Kl. 8 om Formiddagen kjörte mit Rejseselskab op igjennem Dalen, i Hast om at möde den forventede Haus. Jeg, som ikke er Elsker af Kjöretourer, holdt mig paa og ved Emanuel. Kort efter mine Rejsefællers Afreise modtog jeg Besög af Brynild Wiig, en Har-danger, som for 9 Aar siden letsagede min Broder og mig op til Vöringsfossen i Eyfjord, og som senere har solgt sin Gaard der og kjöbt den halve Gaard Thorvig, lige over for Veblungsnæs, hvor han nu bor og finder sig vel tilfreds. Fartöjets Ejer og Lots havde i Gaar Aftes været hos ham, og nu kom han paa Contravisite. Den anden Halvpart af Thorvig ejes og beboes af en anden Hardanger, en Samund Saagvitne fra Ulvig.

Rauma-Elven har allerede i flere Aar været besögt af fiskende Englændere, af hvilke der for nærværende Tid oppe i Dalen skal ligge En, som gjör gode Affairer, det vil sige, faar megen Fisk, hvis Antal og Vægt han anteguer i sin Dagbog. Selve Laxene forover han Beboerne, der finde sig meget vel fornöjede med en saadan Gjæst, som desuden betaler sit Logis godt. I Gaar skal han have fisket 9 Laxe, af hvilke vi, da vi vare komne ombord, kjölte en paa 1/2 Vog. Var jeg ikke saa gammel, og mit Syn saa svagt, laae jeg ikke rolig ombord efter at have modtaget saadan Under-retning.

Henimod Middag rejste jeg hen til et Næs skraas over for Veb-lungsnæs, hvor jeg i den store, langt udgaaende, Fjære opsam-lede en Mængde Lerboller, som Elven havde dannet og opskyllet

nederst ved dens Udløb, haabende i nogle af disse Søbolder at finde forsteende Dyr eller Planter, hvilke jeg dog forgjæves har søgt i adskillige derfra tilforn erholdte Exemplarer.

Kl. 4 Eftermiddag kom mine Kammerater tilbage uden at bringe den forventede 4de med sig, men derimod Underretning om, at han, efter indløbne Forbudsseder, ikke kunde ventes hertil førend da 10de dennes, en Streg i vor Regning.

Som en Besynderlighed, jeg i gaar observerede ved Gryttens Præstegaard, vil jeg her anmærke, at dens eneste Brønd findes omtrent 300 Alen fra Husene neste ved Vejen i en af de der voxende store Sandhauge, hvori der er et Opkomme eller en Kilde, som aldrig mangler Vand.

Til Aftens havde vi Besøg ombord af Præsten, hans Søn og Löchra, som vi tracterede med Thee og Aftenemad saa godt, som vi formaede. Löchra fortalte, at Toppen af Romsdals Horn, saavidt man ved, kun een Gang har været besteget af Mennesker, og at dette skede i Aaret 1827 af Christen Hoel og Hans Bjermeland, 2 Bönder, som foresatte sig at ville udføre dette Vovestykke, og til den Ende forsynede sig med endel Reb og Jernkiler, som de bare op med sig tilligemed 2 Hammere. Opgangen eller Opklatringen var vel besværlig, men dog ikke at regne for noget imod den overordentlig vanskelige Nedstigning, som de erklærede at være saa yderst farefuld og skrækkelig, at de ikke vilde gjentage den, om man lovede dem hele Romsdalen til Belönning derfor. Det var dem ikke muligt at stige ned paa anden Maade end ved at slaae Jernkilerne fast i Bjergrifterne, at binde Reb deri og at stige sig ned derefter. Det var deres Lykke, sagde de, at de nydigen havde forsynet sig med Kiler og Reb; thi da Nedfarten var endt, havde de ikke mere, hverken af det ene eller det andet Slags tilbage. Medens de vare paa Toppen, opförte de af løsrevne Stene en Varde, som endnu staaer der. —

D. 8de Julii.

Om Morgenen havde vi Besög af en ung Engelsmand, Wale, den forhen omtalte, da logeret paa Gaarden Fiva. Han berigtigede, hvad jeg i Gaar har anført, at de Laxe, som falbödes os, vare fiskede af ham, hvilket ikke forholdt sig saaledes, hvorimod de vare fiskede af en Bonde, som hedder Jörgen Griset, og som med den elendigste Stang og de slettest Fluer, man kan tænke sig, hvilke han selv har forfærdiget, fisker en Mængde Lax, da han nöje kjender de Steder, hvor Laxene pleje at staae, og vader langt ud i Elven for at kaste sine Fluer der. Wale vilde nu rejse til Sira Elven i Eerridsdalen og derefter til Surendalselven, hvilken sidste jeg især anbefalede ham.

Den fra Museet medbragte Kakkelovn, som C. Löchra skulde have til Bytte for en ældre, af ham til Museet afgiven, Ovn, blev afstaaet til ham imod hans skriftlige Tilstaaelse.

Om Aftenen rejste mine Kammerater ud til Runebjerget, en halv Fjerdingvei udenfor Veblungsnes, besaae og afstegnede Runerne samstedes. Deres Tegning af Runerne fandtes temmelig overensstemmende med en, som Præsten Kraft i Dag havde tilsendt mig.

Da det blev os for langvarigt at ligge her og vente paa den rejsende Student, og vi hörte, at Maane-Elven, 1 Mil herfra,

U. B. BERGEN
Ms. 227c/9

skulde være en ung Fiskeelv, besluttede vi at flytte derhen i Morgen. — Paa Retouren fra Runebjerget gjorde Kammeraterne en Visite hos Brynild i Thorvigen og indhøstede der et Par Smaasager til Museet. Jeg sad rolig ved Skriverbordet den hele Dag. —

Den 9de Julii.

Om Morgenen Kl. 8½ forlode vi Veblungsnæs, efterladende sammesteds et Brev, hvori Hans Christie underrettedes om, at han kunde finde os i Dag i Maansvigen, i Morgen ved Vedøe og d. 11te og 12te paa Molde.

Den smule Vind, hvormed vi krydsede ud, flauede af, og det blev saa stille, at Strømmen førte os ind i en anden Fjord, Tsefjorden, hvor vi maatte kaste Anker Kl. 12½ for ikke at drive endnu længere end den Fjerdingvej, vi allerede vare komne indenfor Veblungsnæs. Der er intet saa galt, at det ikke er godt for noget. Uden denne lille Modgang havde vi ikke faaet Tsefjorden og de mange vakkre Gaarde, der ligge paa begge Sider at see, blandt hvilke udmærker sig den paa den fremspringende Landtunge beliggende Gaard Næs, der beboes af Landhandler Hagen, en Mand, som var saa høflig at komme ombord for at hilse paa os og at indbyde os til sig. Da just Vinden i det samme begyndte at blæse, lettede vi Anker uden at benytte Indbydelsen. Hagen hilsede os fra Christiansund, som han havde forladt for 2 Dage siden, og berettede, at unge Devoll med sin Kone først vilde tiltræde sin Rejse d. 22de dennes, men at Toldinspecteur Devoll ej vilde rejse med.

Vinden blev igjen flau, og vi ankrede Kl. 10½ ¾ Mil indenfor Veblungsnæs, efter at have besøgt Brynild Thorvig, som forærede os en gammeldags Stol til Museet. —

D. 10de Julii.

Paa Grund af de smaae Fremskridt, vi gjorde i Gaar, opgave vi den paatænkte Tour til Maans eller Mundals-Elven og foresatte os at drage hen til Vedøe, hvortil vi haabede, at Vinden, som var contrair, men dog rask, skulde bringe os engang i Dag. Dette skeede Kl. 6 om Aftenen.

Vi stege paa Land og gjorde et Besøg hos Sognepræst Frost, en af Wilhelms gode Venner fra Christiania. Han modtog os venligt og gjestfrit og foreviste os Kirken med dens Antiquiteter samt Kloster-Ruinerne og hvad andet seværdigt, der var paa Stedet. Vi maatte ogsaa blive hans Gjester til Aftens, hvaget vi havde bestilt Grød til os ombord; men Frøen syntes, at Steg og Creem Kage var bedre Kost, og dette maatte vi samle. I Frøen traf vi ganske uventet et Næstsøskendebarn, Datter af Sognepræst Tobias Brodtkorb paa Hitteren. Det er besynderligt nok, at bemeldte min Uncle Brodtkorb, der, alle ulidelige Mænd uforsaa særdeles godlidende Datter, som Frøe Frost. Vi forblev hos talt, var en af de ulideligste, jeg har kjendt, kunde have en Præsten til Klokken henimod 11 og kom ombord, ganske enige om, at vi paa Vedøe havde tilbragt en særdeles behagelig og interessant Aften. Skulde Museet senere faae de af Kirkens Antiquiteter, som Frost lovede at søge at forskaffe det, ville vi faae nye Grund til længe at have det Besøg, vi gjorde paa Vedøe, i behagelig Erindring.

Forinden Kirken besaae vi rest Kloster-Ruinerne, af hvilke der dog kun var lidet tilbage, ligesom vi i Fjæren ved Præstens Nost

saae en deel Pole-n og Bolværksstokke i Søen, de eneste nu synlige Levninger af den blomstrende Kjöbstad, som engang stod her. Den er meget smuk og frugtbar; men Præsten bor som en Eremit, da Øen ikke har flere Beboere end hans Familie. —

Den 11te Julii.

Kl. 2½ om Natten bleve vi vakkede af den forventede Student, som kom til os paa Baad fra Veblungsnæs. Nu var altsaa det bestemte Tal af Christier complet. Gjenfindelsen var os alle kjer; men det lod til, at Søvnen for Øieblikket var endnu kjærere; thi det varede ikke længe, førend Cahytten gav Gjenlyd af dens ældre Passagerers saavel som af den Nyankommnes Snorken. Ved Thevandet og Frokosten gav Glæden over Gjenfindelsen sig Luft, og her vankede Spörgsmaale, Svar og Beretninger af mange Slags fra begge Sider.

Kl. 9 fik vi Besög af Præsten Frost, som skaffede os Flöde og Melk fra Cousinen. Kl. 10 forlode vi dette vakkre Opholdssted. Da Præsten og hans Kone spadserede ned til Søen og satte sig paa et Næs for at see os afsejle, rüste vi os som Cavaillerer, satte Flag og Stander til, drejede bi og löb derpaa ned mod Næsset, hvor vi gave Præsteparret en Salut af 4 Skud, svingede med Hattene og stak atter ud paa Fjorden for at lovere os op til det 1½ Mil derfra beliggende Molde, hvor vi i skjönt Vejr ankom Kl. 6 om Aftenen.

Touristen tage sig mange Priseder. Saa gjörde ogsaa Vi. För Kl. 8½ havde vi allerede gjort 6 Visiter, og deriblandt hos 2 Amtmænd. Vi havde desuden gjennemvandret og besect den hele Bye. Kl. 9 dækkedes vort Bord i Emanuel; men vi kom ikke til at spise förend Kl. 10, og det bare for Visiters og Contravisiters Skyld. Hvor man dog kan leve uskyldigt og ugenert i smaae Steder! — Efter Maaltidet blev holdt en lang Conferents, om Touren til Christiansund skulde gjöres over Land eller til Emanuels. Det gik som i mange lange Conferencer: man kom ikke til noget bestemt Resultat. For min Del bestemte dog jeg mig for Søvejen. V i Morgen

To af de Visiter, jeg havde foresat mig at gjöre paa Molde, faldt bort, — hos Fh. Schjelderup og madame Gjörvel; thi begge laae i Graven.

Det er glædeligt at see, at Molde er i Opkomst og endnu glædeligere, at Beboerne ikke, som paa Ladestedet 7 Miile sydligere, bortödsle deres Formue paa Flitter og Luxus-Sager. I de Huse, hvori jeg var inde paa Molde, fandt jeg alt pænt og anstændigt, men intet brillant. —

Den 12te Julii.

Allerede Kl. 5 om Morgenen var jeg paa Benene for at expedere Breve til Biskop Neumann og Carl paa Askevold; thi Posten skulde afgaae Kl. 9. det var godt, at jeg saa tidligt var paa færde, thi Kl. 8½ kom Visiter til os, först Lossius fra Ture og saa Capt. Daae, derpaa Brünchorst fra Bergen, saa Amtmand Thesen og Foldcasserer Brinchmann. Da jeg saae, at man saa tidligt spillede Trumph ud, gjörde jeg det ogsaa og aflagde Contravisit hos Overtoldbetjent Zeÿner og A. Helland samt Visite hos Provst Deinböll, Reeke Möller og Consul Bück. Den sidste traf jeg just i Dag 85 Aar gammel, og jeg kom altsaa belejligt for at gratulere ham med Födselsdagen. Han var temmelig rask og rörig og talede muntert og livligt som forhen. Han viste mig strax sit Brev fra Kong Louis Philippe og den fra ham modtagne Erindrings Medaille i Guld og Bronze. Skrivelsen var egenhændig og hjertelig, og Medaillen stor

Richard?

U. B. BERGEN
Ms. 227c/10

og smuk. Jeg forsømte at gjøre, hvad jeg burde have gjort, at anmode ham om et Gips Aftryk af Medaillen, hvilket rimeligvis vilde have fornøjet ham, da Aftrykket skulde være til Opbevaring i Bergens Museum.

Til de flere Bekjendte, som jeg traf her i Byen, hørte Sognepræst Wraamann og Lorenskriver Delphin.

Da jeg kom ombord igjen, begyndte atter Contravisitter, hvoriblandt Provst Deinbölls, og Visiter, iblandt andre af Krigsraad Dick fra Trondhjem.

Til Middags salutere de vi med 4 Skud for vor Broder Hartvig, som i Dag er 59 Aar gammel, og for Consul Bück, hvis 85de Aar i Dag fyldes.

Een af vore Besøgere bragte fra Peter Möller af Moldegaard en hjerkommen Present til Museet, en gammeldags Stol med Betræk af fransk Gobelin paa Ryggen og Sædet, det første Stykke af dette Slags, som Museet har faaet.

Klokken 4 Eftermiddag lettede vi Anker og salutere ved Afrejsen for dette venlige Sted med 4 Skud. Vinden gan ske rask, men lige imod os, saa at vi maatte bøute os frem 2 Mile indtil Juul-sund; men der faldt Vinden vestligere og saameget med os, at vi besluttede at fortsætte Rejsen Natten over, uagtet det var den bergtede Hustadvig, vi havde at passere. Kl. 11½ vare vi allerede udenfor Böe eller Bu, og da gik vi til Køjs uden Syn-derligt Haab om at komme til at sove, da Søgangen var høj, og vinden frisk. —

D. 13de Julii.

Efter en Vaagenat mærkede jeg, at Fartøjet kl. 4 om Morgenen kom i smult Vand. Jeg sluttede derfor, at den forønskede Havn var nær, og begav mig derfor op paa Dækket, hvorfra jeg strax med Glæde saae, at vi netop sejlede ind i min Fø-debye, hvis udmærket melodiske Kirke-Klokke forkyndte, at Ar-bejdstiden da begyndte. Efterat Ankeret var kastet udenfor min Broders Brygge, fik vi Besøg først af hans Wilhelm, og siden af ham selv. Hjertet gjennemtrængt af de gladeste Følelser, der ere saa naturlige, naar man, efter en lang Række af Aar, seer igjen det Huus, hvori man er født, og omkring samme en Mængde Steder, hvor man som Barn, Yngling og Mand har nydt de reneste Glæder, drog jeg, pudset i min bedste Rejse-dragt, i Land til min Broders Huus, hvor jeg strax var som hjemme, omgiven af hans hjertens gode Kone, ham selv og hans Alderdoms Støtte, den snilde og flinke Wilhelm. Jeg fandt min Broder forynget og hans Kone vel noget skrøbelig, men dog raskere, end jeg havde troet. Vi saaes som kjærlige Søskende og nær Paarørende, glade og os selv bevidste, at vi altid havde bevaret ubrødeligt Venskab og søgt vor Glæde i at hygge og tjene hinanden saameget, vi have kunnet.

Efter nogle Timers venlige og kjærlige Meddelelser toge vi fat paa Visiterne. Den første hos min Søster, Anne Johanna, vil jeg aldrig kunne glemme, hvor gjerne jeg end ønskede det. Uagtet hun saarede mig dybt, skal jeg dog aldrig mindes hende uden med rene og naturlige Følelser, der stedse bør bevares imellem Personer, som have hvilet under samme Moderhjerte. Hendes Mand mødte os venligt, men hun lod os, efter en halv Times Venten, sige, at hun ikke kunde see os i Dag, fordi hun ikke var pyntet, men at hun en

anden Dag vilde hilse paa os. — Gud tilgive hende denne Skuldе!

Vi besögte derpaa hendes Søn, i hvis Huus Konen, en Fremmed, mottog os meget forekommende, medens Manden, efter hvem der strax gik Bud til hans nærliggende Pakhuus, hvori han opholdt sig, heller ikke var at see.

Siden gjorde vi Visiter hos en stor Mengde Venner og Veninder omkring i den hele Bye og blеve overalt modtagne som Venner. Om Eftermiddagen, efter at jeg, med den Kl. 4½ afgaaende Post, havde tilskrevet Overtoldbetjent Bordrud, gik jeg ud og besaaede Tomter, hvor jeg saa tidt havde vanket om i Børne- Ungdoms- og Manddoms-Dagene. Det var en meget behagelig Tour, da det, jeg saae, foruden at minde mig om svundne Glæder, vidnede om gavnlig Virksomhed og Velstand i Byen. (Mylius) Blandt Smigrende Sophie var vel bleven gigtbrudt og svag; men hendes Hjerte var varmt, og hendes Sindelag venligt som altid tilforn. Omgiven af kjære Børn levede hun lykkelig i smaae Kaar. —

Den 14de Juli.

Om Formiddagen Kl. 9 roede det hele Rejseselskab ind til Gjaarden, hvor vi blеve ret vel modtagne. Vi gik først ind til Gravstedet, hvor vi dvælede en Stund med saadanne Følelser, som paatrænge sig, naar man staaer ved en kjær Faders og Broders samt andre Paarørendes Grav. Derpaa besögte vi Christie-Minde, hvor Huset var yderst forfaldet, men Jorden vel dyrket. Paa hovedgaarden var alt vel vedligeholdt og meget forbedret. Det var meget tvungende at vandre i Skyggen af den Allé, som jeg, med 2 af mine Brödre, plantede for 51 Aar siden, og at hvile mig paa den nedimod Søen staaende Steenbænk, der endnu fandtes i lige saa god Stand, som da Sorenskriver Koren, min Broder Werner og jeg i Aaret 1818 forlode den, efter at vi i fulde 3 Dage havde anstrenget os ved at slæbe Stenene sammen og at opföre Benken.

Vi forlode dette paa Barndoms- og Ungdoms- og Manddoms-Minder for os saa rige Sted, efter at have sagt, rimeligvis det sidste, Farvel til en elsket Söster og en agtet Svoger, den dog ikke kunde undlade ved Skilsmissen at fremsætte Ytringer, som antydede underbrykt Uvillie eller Utilfredshed, — Gud maae vide af hvilken Grund — men som vi ikke sögte at faae nærmere forklarede.

Til Middags var stort Selskab hos broder Christian. Paa ham selv og Hansen nær vare Alle, uagtet jeg vel for havde seet og kjendt dem, saagodt som fremmede for mig. Der var i det mindste ingen gammel Bekjendt iblandt dem. Disse sögte jeg op i Nærheden og paa Byens ~~kirkegaard~~ Gravsted.

Hvad det dog falder tungt, naar man i 4 Uger har nydt det ugenerede Livs ~~glæder~~ Goder, at indstrammes i Selskabslivets snævre Baand. Og dog maae jeg tilstaae, at man neppe kunde være mere ugeneret i noget Selskab end det, min Broder gav.

En Indbydelse til Hans Dahl i Gaar Aftes afsloge vi, fordi vi, under vort korte Ophold, vilde være sammen med vore Beslægtede; men en Invitation til Hans Clausen i Morgen antoge vi tildeels, da Konen er af Familien, og det var en egen Sag at sige Nej til en halv Dags Ophold i et Huus, hvori vore gode Forældre have levet henved et halvt Aarhundrede, og hvori jeg og alle mine Söskende have nydt saameget godt af deres kjerlige Omsorg og Pleje.

U. B. BERGEN
Ms. 227c/11

Vore franske Fiskegarn gjorde her, ligesom tidligere paa Molde, megen Lykke. Vi havde Besög ombord af mange Kjöbmænd og Bönder, som beundrede, besaae og maatte dem for at gjöre sig lignende. Jeg har derfor det Haab, ved min Rejse at have bidraget til Udbredelse af dette fortrinlige Fiskeredskab. —

D. 15de Julii.

Tidlig om Morgenen sad jeg ved Skriverbordet for at opnotere, hvad jeg i de 2 sidste Dage havde forsömt, men allerede Kl. 9 fik jeg Besög af Fold-inspecteur Dervoll, som först bad sin Hones Adfærd mod os undskylde og siden fortalte mig sin hele Forfölgeseshistorie. Senere sendte han mig til Gjennemsyn 3, fra Amtet og 2 Departementschefer, mottagne Breve, som jeg strax remitterede med den Bemærkning, at jeg med Opmærksomhed havde betragtet Materialerne til den konstigen opstillede Musefælde, hvori han var löbet ind.

Mine Rejsekammerater droge tidligt i Baad til Bremsnæs for at besee den mærkelige Bjerghüle sammesteds. Imidlertid stod jeg og modtog Contravisiter lige til Kl. 1 Eftermiddag. Jeg var den eneste af Rejsecompagniet, som bivaanede det brillante Middags-Selskab, Hr. Clausen gav, hvori der blev drukket mere Champagne end i 10 af vore Bergenske Selskaber af lige Störrelse. Som Exempel paa christiansundsk Galanterie kan jeg anföre, at da jeg gav en Skaal for Christiansund, Skjöbmand H. Dahl bad Verten om Tilladelse at tilföje följende Supplement: gid Byen maatte være saa heldig, om det end ikke kan haabes oftere end hvert 100 eller 200 Aar, at producere en Mand, der gjör den saamegen Ære og Födelandet saameget Gavn, som den Mand, der nu har proponeret Byens Skaal! hvilket Supplement blev mottaget med Furore — man havde da tönt en stor Mængde Champagner —.

Det var mig en sand Vederkvægelse at gaae omkring i Fædrenehuset og at see de mange hensigtsmæssige Forandringer og Forbedringer, som der vare gjorte saavel i selve Bygningen som udenfor og omkring denne. Haugen var bleven til en sand Lyst- og Frugt-Hauge med et smukt Lysthüus i överste Ende. Gründen foran Huset gjort dobbelt saa bred som tilforn; Fladbryggens övre Halvdeel opmuret af Sten og brolagt; Fjæren paa höire Side af denne opfyldt til Bryggens Höide og gjort til en Tömmerplads; det slygge, toppede Huus, som stod lige ud for Vinduerne af min Faders eget Værelse, havde faaet fortjent Afsked, og et nyt, muret Huus var opfört længere tilbage og til Siden istedetfor hint.

Efter Maaltidet havde jeg en lang Passiar med den hyggelige Vert inde og en endnu længere med 3 af Selskabet, som interesserede sig særdeles meget for Museet, og brændte af Begjerlighed efter at förøge dets Samlinger med Gjenstande, om hvis Præparation jeg maatte give dem fuld Besked. Heraf kan Læseren slutte, at jeg nærede mig ypperligt.

Cassereren og hans Sönner kom om Aftenen i Laget, Wilhelm slet ikke. Af en af Selskabets Medlemmer lærte jeg, hvorledes det af animalske Dele i museet bedervede Brændevin skal fildreres og renses, og han gav mig en Beskrivelse over Fremgangsmaaden samt en Tegning af det dertil fornödne Apparat. —

D. 16de Julii.

Klokken 10 om Formiddagen gjæd Emanuel sagte ud af Overvaagen, saluterende med 4 Skud, som min Broder Christian besvarede med

8 Skud fra et af hans der liggende Fartøjer. Efterhaanden som vi sejlede sydefter ud af Byen salutterede vi med Hattene de mange Bekjendte, Damer og Herrer, som stode paa Bryggerne eller sad paa Trappebenkene for at see os drage bort og at tilvinke os: lev vel! Vi stævnede nu til Sundalsfjorden for at gjøre os bekjendte med dens maleriske Omgivelser, og paa Vejen vilde vi see op til vor Bekjendte, Fru Brodtkorb, og hendes Søn Hans paa Sandvigen i Thingvold.

Med svag Vind passerede vi forbi det vakkre Bremsnæs, uden Tvivl en af de bedst dyrkede Gaarde i det Nordenfjeldske, og Skeinsvejen, hvor min Morfader i mangfoldige Aar boede, og hvor jeg og mine ældre Søskende i Barndommen saa lidt drive vore barnlige Sysler, forbi Gvarnæs, hvor vi som Børn ansaae det for den højeste Lykke at komme med vor Morfader paa Besøg, forbi Fladeæt, hvor min Broder Jens i mange Aar boede, forbi det dejlige Trey med Birkestrand, hvor Hakon Adelsteen vandt den 2den af sine blodige Trefninger med Gunnilds Sønner, forbi det yndige, paa Oldtidsminder rige Herresæde Aspen; men det regnede, og Luften var mørk, saa at vi kun igjennem Taage skimtede disse interessante Steder. Taagen blev endog saa stærk, at Lotsen ej bestemt vidste at anløbe Sundvigen, hvorfor vi satte lige ind ad Thingvoldfjorden, saameget mere som Vinden var god, og Klokken saa mange, at det var for sent paa Aftenen at gjøre Visiter, haabende, at vi paa Retouren ud af Fjorden skulde aflægge Besøget hos Brodtkorbs. Da Klokken blev 10, toge vi Havn i en Bugt i Mundingen af Sundalsfjorden, circa 4 Mile fra Christiansund. —

D. 17de Julii.

Under Regn og en sagte Sø fortsatte vi Rejsen ud igjennem Sundalsfjorden fra Kl. 7 af om Morgenen og tørnede ned Kl. henimod 4 Eftermiddag ved Sundalsøren, 3½ Mile indenfor vor sidste Ankerplads, uden at have seet synderligt af de majestætiske Fjelde og Fjordens øvrige smukke Omgivelser, som en tyk Taage ondskabsfuld skjulede for vort Blik. Øren har fra Søen af Udseende af en Bye; men naar man kommer derop, er man imellem temmelig Marketsboder fra Fortunsdagene eller nuværende Husmandshytter. Vi begave os strax paa Land, gik op til og besaae Hafs Hovedkirke, der ikke har noget mærkeligt at fremvise. Vi vidste, at Præsten Glückstad ikke var hjemme og gjorde derfor ikke Visite paa den nær ved Kirken beliggende Præstegaard. — Paa Gaarden stakre sade vi et Drikkehorn, hvis Beslag dog ej var synderlig gammelt. Efter megen Søgen i Gårdshusene saaledes i private Huse og Hytter kom vi ombord Kl. 7 uden at have seet, endnu mindre erobret noget for Museet ønskeligt, 2 Stufer Krom-Ærts fra det 5 Mile oppe i Dalen beliggende Bund Gjulspa, der tilhører Consul Gjarmans i Trondhjem, undtagne.

Ombord mottoge vi et kort Besøg af Lorenskriver Horn, der havde optaget et Forhør her. Rejsen til Sundalen kan altsaa regnes til vore mislykkede Sidetourer, da Taagen skjulte for os Naturskjønhederne, og de Antiquiteter, hvoraf vi drømte, at denne afsidesliggende Bygd skulde være fuld, ej vare at finde eller opspørge. —

U. B. BERGEN
Ms. 227c/12

D. 18de Julii.

Efter at have sluttet en liden Laxehandel kom vi under Sejl Kl. 8 om Morgenen. Luften taaget, og Vinden contrair samt svag. Vi gjorde derfor ligesaa lidt Bekjendtskab med Fjordens vakkre Omgivelser som betydelige Skridt paa vor Tilbagerejse ud af Fjorden. Om Aftenen Kl. 10 kastede vi Anker i Bugten ved Thingvold lige ud for Præstegaarden, da jeg, uden at jeg ved, naar eller hvorledes, havde paadraget mig en dygtig Forkjølelse, havde stærk Snue og var bleven meget hes, holdt jeg mig den hele Dag i Cahytten, drak Havresuppe og nød Brystsukker, hvorhos jeg, i det jeg gik til Køjs, tog en Portion varm Hyllethee. —

Den 19de Julii.

Snuen og Hæsheden var bleven mindre end i Gaar; men Vejret og Vinden var, som i Gaar, ugunstig, og det værste var, at det næsten var stille. Kl. 8 om Morgenen bukserede vi os ud paa Fjorden, og Kl. 9 satte mine Kammerater sig i Hak-Jollen for at roe sig selv hen til Sandvigen, 1/2 Fjerding længere ud i Fjorden og der at besøge Brodtkorbs. Jeg forblev rolig i Cahytten med min Forkjølelse og mine Papirer. Hvormeget hellere skulde jeg ikke have fulgt mit Rejseselskab! især da der var Adskager og interessante Oplysninger at indhente hos Hans Brodtkorb, og jeg meget gjerne vilde have gjenseet hans ejegode Moder. Jeg gik i 4 Timer og lovede udenfor Sandvigen og Gjuul, medens mine Kammerater toge Mye Middag paa førstnævnte Sted, hvorfra en Ret af de bedste Jordbær sendtes ombord til mig.

Fra Gjuul, hvor Sorenskriver Horn bor, gaves mig en Salut med 4 Skud, som jeg besvarede med et lige Antal. Kl. 2 1/2 samledes Selskabet atter ombord. Til Erstatning for den lange Venten brogte Kammeraterne med sig til Museet en Stridshammer som Gave fra Brodtkorb.

Emanuel, som i Ventetiden maatte tvinges til at lade den raske Havgule være ubenyttet, satte strax med fraadende Bryst mod de optaarnede Bølger og banede sig krydsende Vej ud igjennem Fjorden; men Vinden, ligesom kjed af, at den saa længe havde blæst, uden at vi vilde benytte den, sagtnedes lidt efter lidt. Wilhelm og Hans droge ud i Baad for at dorge og kom tilbage med et Par Dusin Smaatorsk. Mellem Kl. 10 og 11 tørnede Fartøjet ved den bekjendte Gaard Birkestrand paa Tredøen. —

Den 20de Julii.

For at ikke, som i de sidste Dage, Morgenstunden skulde blive ubenyttet, purrede jeg Mandskabet ud Kl. 5. Luften taaget, Vinden flau og lige imod os.

Vort Maal var for det første til Aure, hvor min Søster Magdalene Wigdal bor. Ud paa Formiddagen opklaredes Luften, og det blæste af og til lidt. Vi avancerede derfor saa vidt, at vi kom Tusna forbi ind i det lange vakkre Sund, som føer henad mod Vingefjorden. Dette er en höjst interessant Passage. Paa den ene Side Tusna og Tusnastabben,

som fremvise deres høje Tinder og majestætiske Ringer i stedse forandrede Skikkelser. paa den anden den frugtbare Halse-Bygd og saa de flere vakkre Tværsund, Tollesund og Immersund med deres bratte Fjeldvægge, de skovbevoxte Højder og de mange smukke og vel bebyggede Gaarde, der komme frem, den ene efter den anden.

Kl. 7 om Aftenen vare vi lige ud for den for sine Herligheder berømte Gaard Aristvigen, i den Fortsættelse af dette store Sund, som kaldes Aristvig indre Fjord. Formedelst Modstrøm og flau Vind toge vi fast ved et Næs, en halv Fjerdingvej længere ind i Sundet.

Da Casper Lossius for 5 Aar siden gav mig det af ham forfærdigede Kaart over Aure Præstegjeld, anede hverken jeg eller han, at jeg skulde komme til at benytte det paa Stedet. Nu var det en Fornøjelse at have det ved Haanden og deraf at erholde Underretning om Navnene paa de Steder, vi saae for os og droge forbi. Naar jeg i Morgen kommer til ham, skal jeg ikke mangle at gjentage min Tak for Gaven. ——

D. 21de Julii.

Efterat Wilhelm havde purret Mandskabet ud kl. 5 om Morgenen, begyndte vi at krydse op igjennem den trange Fjord med en rask Østenvind og en fatal Strøm, som formindskede de svage Vindpust den lovede os. Hagtet vi vare i et snævert Farvand uden Sø-gang, krængede dog Emanuel saa stærkt, at vi maatte mure op for os paa Thebordet og tage Post, Enhver paa sin Side deraf, for at ikke Kopper og Tallerkener etc. skulde dandse ned. Jeg anmærker dette som Bevis paa, hvilket godt Vejr vi hidtil have havt paa vor lange Rejse, thi dette var første Gang vi saaledes maatte sidde paa Tallerken- og Koppe-Vagt. Kl. 8 vare vi ved Tidevandslinien til Aure-Sundet, hvor de ved Tidløbet værende 2 skovbegroede Holme, een paa hver Side, og de uden- og indenfor liggende vakkre Gaarde tiltrak sig vor Opmærksomhed. Naar man seer dette smukke Landskab, skulde man ikke troe, at man kun har nogle faa Mile ud til den aabne Nordsø.

Henimod Middag ankrede vi i Laarvigen, hvor C. Lossius strax kom ombord og indbød os til sig i Eftermiddag, lovende os, at vi da skulde samles med min Søster Magdalene og flere Honoratiores. Vi indfandt os og tilbragte hos ham en meget behagelig Aften i gott Selskab, aldeles ugenerede, just saaledes som Rejsende ønske sig det. Lossius havde forud berettet, at min Søster i denne Tid plagedes af sit tunge Hjemmeligt og saaledes ej befandt sig vel; men jeg fandt hende temmelig rask. Hun var sandsynligen opkvikket ved at see to Brødre og flere af Familien. Vi mødtes som kjærlige Søskende og talede meget sammen om gammelt og nyt. Her traf vi ogsaa Line Christie, en godlidende og munter Pige, med hendes tilkommende Svigermoder, Provstinde Büschmann, 4 andre Damer og en Capitain Lund fra Værdalen, en interessant Mand.

Laarvig er et smukt, ja endog meget smukt Sted, og dets

U. B. BERGEN
Ms. 227c/13

Anlæg, Grydning og Bebyggelse gjör Lossius's Smag og Kyndighed Ære. Gaarden ligger ved en liden Bugt, omgiven af frodig Skov og lige over for den vakkre Aure dal, med Udsigt til Aure Kirke og Præstegaard, der kun ligge et Kanonskud derfra. Nedenfor de vakkre og bequemme Vaaningshuse ser man et Par vel dyrkede Hauger, og ved Søen et par rummelige Pakhuse, ved hvilke de største Fartøjer kunne losse og lade. I Nærheden har Lossius en liden Avlsgaard, saa at han kan föde 14 Køer og en Hest. Alt i Huset röbede Orden og fornuftig Oeconomie.

Det var ikke uden Bekymring, at jeg gik ombord; thi Ole var i Eftermiddag bleven saa syg, at jeg frygtede for en alvorlig Attaque, da han var ganske uopfarrettelig. Jeg fandt ham vel noget bedre, men dog svag, hvortil den trykkende Hede, som i Dag herskede, bidrog. Denne Hede, i Forening med min egen Forkjølelse og Mere, foraarsagede opaa, at jeg ikke tog over og besaae Aure Kirke, der ikke er stort mere end 100 Aar gammel og ikke skal have noget mærkvardigt i sig. Af Altertavlen saae jeg hos Lossius en liden Model, som en ung Bondegut havde skaaret i Træe, medens han gik til Confirmation. Arbejdet var vakkert og röbede sjeldne Anlæg hos Arbejderen. —

Den 22de Julii.

Kl. 5½ om Morgenen havde Lossius optaget vore Fiskegarn og kom til Fartöjet med dem og en god Ret Fisk, som var fanget derpaa. Da vi kort derefter sejlede ud af Havnen, gav han fra sit Batterie en Salut med 3 Skud, hilke vi, i det bedste, som vi kände bydes os, da Forraadet af den indkjöbte Flöde er aldeles opbrugt. Med en Lods fra Laarvig stævnede vi ud i Trondhjemsleden, som vi naaede Kl. 12, da Lotsen forlod os under under en rask og föjelig Vind.

Jeg expederede paa denne Tour et Brev til min Söster Trine og sendte hender deri i det Hefte af denne Dagbog samt en Skrivelse til Overtoldbetjent Bordrud for at kunne aflevere samme til Befordring med Dampskibet i Ouinöen, som jeg haabede at kunne anlöbe i Aften.

Vi vare nu ganske uden kjendt Mand til Trondhjem. Skjæperen var den eneste, som havde rejst denne Vej tilforn, og det kun een Gang. Det gik derfor paa Rucus. Man gjettede og strettede snart om, hvor vi vare, og Uvisheden blev ikke mindre derved, at jeg fremlagde Söekartet med Beskrivelserne til. Under gott og röligt Vejr, som i Dag, kan saadant passere; men det er i Grunden dumdristigt; thi hvor snart kan ikke Uvejr opstaae! Naar man saae de mange Nordfarer, som krydsede hid og did paa Leden, skulde man fristes til at tro, at de vare lige saa uvisse om Vejen som vi; men Aarsagen til deres Vakken var ugunstig Vind, hvorimod Vinden, skjönt flau, var med os. Heraf kunde vi dog ikke længe röse os; thi Vinden gik om til Öst, og det blev vor Lod at krydse, medens Nordfarerne med fulde Sejl strögе lige sydlefter.

Kl. 9 fandt vi paa Hitteren en Havn, som en Fisker sagde os var Marcus-Øen. — Passagerernes factotum Ole var i Dag bleven rask igjen, og Bekymringen for ham forsvunden. —

Den 23de Juli.

Klokken 4½ om Morgenen tog Cassereren og Toldbetjenten, i egne høje Personer, de i Gaar Aftes udsatte Fiskegarn op, men fik mere Stenbid, end de ønskede. Vi lettede strax derefter og toge ud i Leden for at krydse mod Østenvinden, ikke uden Frygt for, at vi i Dag ej skulde naae Ounøen, og altsaa ej heller faae vore Breve — Alle havde nemlig skrevet undtagen Een, som jeg vel ikke behøver at nævne — aftes med Dampskibet i Morgen tidligt.

Halvdelen af min Permiskionstid er nu forløben. Den halve Rejse er nu ogsaa, hvad Vejlængden angaaer endt. Spörger jeg mig selv, om ogsaa Rejsens forskjellige Øjemed er halvt opnaaede, da kan jeg oprigtig svare ja, med Hadelandsingernes Tillæg: „og vel saa de," blot med den Undtagelse, at mine Forhaabninger om rigt naturhistorisk Udbytte ere saa godt som aldeles skuffede. Paa den tilbagerværende Deel af Rejsen vil det neppe blive bedre, thi Modet er saaledes faldet, at Skraberne sjelden kastes ud og drages, og stedse med Ulyst. Vi rejse ogsaa formeget à la Mercurius til, at vi skulde kunne gjøre Lykke med Skraberne. Desuden naar man har formange Jern i Ilden, maae i det mindste eet blive brændt. Kanske taaler det nu brænde det bedst.

Ud paa Formiddagen blev Vinden føjelig, og henimod Middag lagde vi bi ved Ounøen, hvor Cassereren gik i Land og afleverede vore Breve til Dampskibs-Expeditionen. Om 2½ Dag skulle disse fortælle vore Kjære i Bergen, hvorledes vi her færdes mere end 50 Mile borte fra dem. Naar Meddelelser skee med saadan Hurtighed, har man dog noget for den enorme Brevporto, Staten oppebærer.

Den føjelige Vind varede ikke længe. Ovenpaa den fulgte Vindstille og en trykkende Hede, hvorunder vi med slappe Sejl laae og drev med Strømmen, uheldigvis ikke frem, men tilbage. Under saadanne Omstændigheder er det godt at have en kjendt Mand, der kan give Oplysninger om de Øer, Fjorde og Fjelde, man seer omkring sig; men dette Gode maatte vi savne. Ingen vidste stort mere, end at vi vare paa Trondhjemsleden.

Til vor Ærgrelse saae vi en Rødøjler, der kom efter os forbi Ounøen og holdt sig tat ved det søndre Land, medens vi styrede midtfjords, at komme ind i en peen, langs Landet strygende Passat og med denne at skride rask ind igjennem den Fjord, hvoraf Strømmen satte os mere og mere ud. Vi vare i dette Tilfælde ikke bedre farne, end det store Departements-Personale, der maae staae stille, ja vel og af Strømmen trykkes tilbage, naar en Fongstad, en Thaulow, en Birch-Reichenwald og flere, der ere komne ind i en

U. B. BERGEN
Ms. 227c/14

lykkelig ~~passat~~ Side-Passat, skyde med rask Fart frem mod det Maal, hvortil det hele Personale stragter. Vort Blik hen paa hin Kaarejer var just ikke stort blidere end det, som Fuldmoytig- og Copiist-Haren i sin Tid kastede paa hine Departements-Coryphæer. Omsider kom ogsaa Touren til os, da en venlig Vind Kl. 7 om Aftenen kom ind fra Havet og skjødede os saa langt ind igjennem Fjorden, at vi, da vi Kl. 10½ gik til Køys, allerede vare passerede forbi Agnes, 5 Mile fra Marcus-Øen. —

D. 24de Julii (Munkholmen, og Kl. 9 Formiddag laae vi ved Trondhjems Toldbod, hvor Told-Inspecteur Lassen lod os hente i Land og modtog os meget ven-skabeligt. Her aflagde vi vore Visiter hos Toldpersonalet og gik derpaa op i Byen for at gjøre flere. Assessor Schwach fandt jeg lig-gende af Podagra, men ellers munter og smertefri. Hos ham havde Mine Christie søgt, men ej fundet os. Da vi gik derfra, mødte vi hende, bestemt paa atter at søge os der. Hun fulgte os til Hotel d'Angleterre, hvor vi vilde tage Dag-logis, og hun blev der og spiste med os ved table d'hote. Siden fulgte vi hende til hendes logis hos Frue Sylow og Madme Moses, hos hvem vi saa-ledes ogsaa gjorde Visite.

Paa Cadetskibet, der laae paa Reden, var i Aften Bal, hvortil vi i Hotellet bleve indbudne. De 3 ældste sagde Nej; men Hans og Johan fulgte Mine paa Ballet.

Visitterne fortsattes om Eftermiddagen, saa at 8 allerede vare declarerede Kl. 7 om Aftenen, da jeg igjen gik ombord, trods for-nemmelig af Heden, som var fast utaalelig. Cassereren fandt ikke dette; thi han aflagde endnu 2 Visitter ude paa Landet.

I Hotellet talede vi med Cadetterne Wisbech og Gade.

Paa en af de Visitter, jeg gjorde, blev det Haab, hvormed jeg havde begyndt og fortsat Rejsen til Trondhjem, tilintetgjort. Stiftsprovstinde Kaurin, en saare hyggelig og forstandig gammel Kone, vilde meer end gjerne lade mig faae en Portion af hendes berømte Øjenvand; men hun vilde ikke tilraade mig at bruge det, da det egentligen kun er Middel mod Øjen-Inflammation, og, efter en Læges Udsagn, snarere kan beforvre end afvende Stor. Med hjertelig Tak for hendes gode Villie og Oprigtighed forlod jeg hende, vel nedslaaet over et feilslaaet Haab, men formød fattet derpaa. Den gode Gamle trøstede mig med, at den, som lider af graae Stær, kan glæde sig over, at Operationer for denne Svaghed ~~sædvanl~~ som oftest lykkes.

Hos gamle Tellefsen, der modtog mig som en Fremmed, men snart igjen sagde Du til mig, fik jeg aftalt et Besøg i Videnskabs. Selskabets Museum i Morgen Eftermiddag.

Madme Walther fra Christiansund, der her benytter kon-stige Bade for sin Hofte, saae godt ud og var tilfredsmed den Virkning, Badene hidtil havde vist.

Mine berettede, at Conservator Koren laae og skrabede udenfor Orlandet, medens jeg gaaer her i Byen og skraber

for Store og Smaae. Gid han maae blive mere tilfreds med Udfaldet end jeg!

Johan, Hartvigs Søn, havde været her for at træffe os og sin Broder, men var bortrejst med Dampskibet i Morges. Trondhjem er nu virkelig blevet en smuk Bye; men Maaden, hvorpaa den er bleven det, er beklagelig. Gid den kun længe maae beholde sin dyrekjøbte Skjönhed!

Jeg modtog i Dag over Christiansund et Brev af 12te dennes fra Thrine og fik derved den glædelige Vished, at alt var vel i Hjemmet. Af det Brev, jeg i Gaar afsendte fra Ounöen, vil Thrine ogsaa i Morgen Aften faae at vide, at de rejsende Christier ligeledes staae sig godt. —

D. 25de juli.

Min förste Udflugt var til Schwach, som jeg fandt bedre end i Gaar, da han havde forladt Sengen, sad i en Stol og kunde staae paa sine Been. Hos ham tilbragte jeg 1/2 Time under usædvanlig Conversation om Antiquiteter, og han leverede mig til Urda hans og Capt. Dahls Opsats om Kongsgaarden, hvorhos han forærede mig til Museet et interessant Vægtredskab. Resten af Formiddagen hengik med Visitter, af hvilke den til Cadetskibet var saare besværlig, da jeg i den trykkende Hede maatte gaae en halv Fjerdingvej til Landgangsbryggen, og ligesaa tilbage. Lieut. Hagerup var jeg saa heldig at træffe ombord, ligesaa Cadetm Underofficeer Koren. — Stiftamtmand Arntzen og Capt. Dahl traf jeg derimod ikke. Den sidste var ude paa Exercitie 2 Mile herfra, hvilket for mig var saare uheldigt, da han nu, medens Schwach er syg, er den eneste, jeg har at henvende mig til for at faae Kongsgaarden og dens mærkelige Capel at see.

Af min Brodersön Arnoldus fik jeg Besög i Hotellet, ligeledes af Consul J. Knudtzon fra Christiansund og af flere Honoratiores her fra Byen.

Om Eftermiddagen Kl. 4 til 7 besaaes Museet, som Telleſsen foreviste. Antiquiteterne ere ikke mange, men der findes iblandt dem nogle höjst interessante og mærkelige. Fuglesamlingen bestaaer næsten udelukkende af indenlandske Fugle. Den er god og vel ordnet. Dyresamling i Spiritus haves næsten ikke; men af törrede Söpvexter haves en god Del, og deriblandt tjeldne Sager. Jeg fandt saaledes: en Pennatula borealis, Sars, og en Virgularia Christiæ (Koren + Danielsen), hvorom intet Menneske har vidst noget, uagtet de sandsynligen have staaet der fra Gunnerus's Tider. Af Ethnographiske Sager haves interessante specimina fra Grönland. — Jeg fik af Telleſsen Löfte om en Copie af Catalogen over Oldsagerne og til Urda Tegning af en mærkelig Metalkande med 6 Rader Indskrifter med Munkebogstaver.

Om Aftenen besögtes Capt. Pohlmann Leschlie i Selskab med Mine, som ogsaa havde været med os i Museet, hun tog sin Aftensmad ombord i Emanuel. —

U. B. BERGEN
Ms. 227c / 15

Den 26de Julii.

I Morges atter et antikvarisk Besög hos Schwach og siden Visitter hos flere Bekjendte, blandt hvilke 2 Rejsekammerater fra Kjöbenhavn til Christiania i 1808, Sognepræst Angell og Assessor Schnitler.

Da jeg kom til Hotellet for at tage Middagsmad, fik jeg Besög af Cand. Joh. Christie og lille Hansen, som just da vare komne med Dampskibet fra Bergen. Jeg havde saa vist gjort Regning paa Brev med Johan; men Haabet svigtede. Jeg mottog derimod med Dampskibsposten Brev fra Carl, skrevet i Förde.

I Eftermiddag besaaes först Kongsgaarden og siden Domkirken. Gregorii Kirke og Capellet samt Riddersalen i Kongsgaarden ere tilvisse seværdige. Beskrivelse og Tegninger af dem mottog jeg i Gaar fra Schwach; jeg behöver derfor ikke her at nedtegne videre om dem. (Mylius!) Uagtet jeg et Par Gange tilforn har seet Domkirken, besaae jeg den dog atter med megen Fornöjelse; og hvem skulde ikke gjerne med Behag endog ofte besee dette herlige, om ikke Nordens, saa dog Norges herligste Oldtidsminde, hvoriman, uagtet man tror at have beseet alt, dog stedse opdager noget, som man ej tilforn har bemærket, naar man gaar i detail med sine Ledsagelser. Den tjenstvillige Tellefsen var atter her vor Ledsager. Thorvaldsens Christus og Michelsens Apostle kan og vil jeg ikke beskrive. Det er ofte nok gjort af Folk, som have forenet Evne med Villie og altfor ofte af Saadanne, som have fulgt deres Lyst uden at raadspörge deres Kræfter. Jeg besaae dem med Fornöjelse og beklager kun, at jeg ikke kunde see dem nöie nok, da de stode alt for höit. Der reparéres daglig paa Kirken. Skal jeg dömme efter nogle Smaating, som jeg lagde Mærke til, bör der etsteds paasættes det bekjendte: „Repareret o Gud bedre't 1847." Man hugge de f. Ex. Randskriften bort paa den ene Side af en i Gulvet nedlagt smuk Ligsten for at faae Gulvet fladt, istedetfor at lette Stenen op paa den modsatte Side, og man lagde ned et nyt Stengulv saa höjt, at man skjulte Soklerne af de omstaaende Söjler.

Træt af den lange Staaen og Gaaen og ikke mindre af Heden, vendte jeg tilbage til Hotellet, hvor Rejsecompagniet, een efter den anden, samledes og fik Besög af Aline, der paa Emanuel vil følge med os til Levanger, hvilket bliver endeligen afgjort. Vi kunde faae Passagerer nok, mærker jeg; thi Johan beretede, at Capt. Lund, han, som vi i Aure lærte at kjende, vilde være med til Værdalen; men for ham havde vi ingen Plads.

Jeg gik tidligt ombord, Kl. 7½; de andre besögte Boutiquer og kom sent. Afreisen bliver definitivt bestemt til i Morgen Eftermiddag, og en kjendt Mand antoges til Ledsager. —

D. 27de Julii

Istedetfor at følge Kammeraterne til Döv-stumme-Institutet og Metal-Støberiet bliver jeg ombord til Kl. 11, da jeg gjorde Schwach et Afskedsbesög og Justitiarius Roll en Visite.

Til Middags samledes vi Alle i Hotellet, hvorpa vi, efter at have faaet Mine til os, og taget Afsked med hendes Broder Johan, gik ombord, forsynede med forskjellige Slags Provisioner, som Ole havde bestilt og hentet til os. Iblandt disse Lager var et halvt Snes Skandinaver Multe- og Jordmor-Bær, som kom Ole lige op i Hænderne, efterat jeg forgjæves havde gjort mig al Umage for at blive forsynet med denne kjære Sommerføde. Hvor fandt jeg det ikke paafaldende at faae en Kande Multebær for 7 Skill., medens jeg for 100 tyske Pinde af Gulerødder maatte betale 72 ß. Vores Værtinde i Hotel d'Angleterre, Madme Nielsen, var en meget snild, forekommende og billig Kone, og hendes Værelser med Meublements hyggelige og bequemme, ligesom hendes Bevertning var god. Jeg vil derfor raade Enhver af mit Bekjendtskab, som besøger Trondhjem, at tage Quarteer hos hende.

Da vi vare færdige at forlade hendes Huus, fik jeg et gauske uventet Besøg af en Kamerat fra Eidsvold i 1814, da værende Sergeant Gjedeboe, nu værende Høker paa Baklandet. Denne Visite var mig lige saa glædelig som uventet, og jeg dølger ikke, at et Besøg af en af Rigets höjeste Dignitairer ikke vilde have været mig saa kjær som denne Hökers, der spurgte efter Sorenskriver Christie — ogsaa en behagelig Erindring fra Fortiden. Vi talede sammen et Quarteers Tid og skiltes derpaa ad uden Tanke om at sees oftere. — Men det var anderledes bestemt. Da jeg kom ombord Kl. 3, meldte Lotsen, at Emanuel ej kunde flyde ud af Elven förend Kl. 6. Min gamle Eidsvolds-Kammerat, Hökeren, raadt mig da strax isinde, og jeg drog ud til ham paa Baklandet for at gjöre ham en Contravisite, ikke en af dem, som den stive Etiquette fordrer og tilsiger, men en saadan, som gjöres af Lyst. Jeg fandt ham og hans vakkre gamle Kone i et simpelt, men ordentligt Huus, og jeg sad og talede med ham en halv Times Tid om Gammelt og Nyt. Han viste mig et Exemplar af J. N. Bruns hellige Taler, hvori Forfatteren i 1800 havde skrevet: „Forøret til (N.N.) Gjedeboe, til Erindring af Forfatteren." — Denne Gjedeboe var Hökerens Fader, der havde tjent hos en Meincke, medens J. N. Brün kondisionerede som Huslærer sammesteds. — Gjedeboe forstod at dreje og havde givet Brün Undervisning i Drejekonsten. Denne Konst üdövede ogsaa Hökeren, som, til Erindring, förærede mig en af ham selv arbejdet Lyskrue, hvilken jeg skal holde i Agt og i Ære.

Efterat jeg havde sagt Gjedeboe Farvel, gik jeg over Broen til Marine-Etablissementet, som Capitain Albertsen med megen Forekommenhed viste mig i en större detail, end jeg havde önsket, da Heden var ünaadelig stærk. Det var mig en Fornöjelse at see dette herlige Anlæg, i hvis Indretninger og Forskjönnelse min Broder, Commandeuren har saa betydelig Deel.

Ved Middagsmaaltidet tömte hele Rejseselskabet en Skaal for min aldste Söster, som i Dag er 73 Aar gammel; men den Salut, vi havde bestemt at give ved denne Lejlighed,

U. B. BERGEN
Ms. 227c/16

kon til at mangle; thi Emanuel har ikke Lov til at gjöre sine tvd-
nende Complimenter paa Nid-Elven.

Nevnen Johan og hans tilkommende Stedsön gjorde os en Afskedsvisite
ombord, drak Thee med os og gik derpaa i Land for i Morgen tidlig at
følge med Dampskibet til Tromsö.

Kl. 8 om Aftenen kastede vi Tougene löse, og vendte Afskedsblikke til
det gode gamle Nidaros, hvor vi havde mödt mangen kjer Ven og
Bekjendt samt Bekjendtskinde og af disse mottaget saamange Be-
viser paa Venskab og Velvillie. Under Regn og sagte Blæst satte
vi nöefter, bestemte at sejle den hele Nat og at söge hen til Le-
vanger, hvor vor Hjemlige Medrejsende, den 6te Christie, skulde
afsættes. Vor nye Medrejsende foranledigede et nyt Arrangement
i vor Kahyt, som ved et opspændt Lagen blev saaledes delt, at
Jomfruen fik et afsondret Local for sig selv. —

Den 28de Julii

Da vi stode op, vare vi indenfor Tutteröen, omtrent 2½ Mile fra
Trondhjem og laaede drivende i Stilte, under ösende Regn. — Klokken
9½ begyndte det at blæse, og Vinden drejede sig efterhaanden i vor
Favør samt blev saa stærk, at vi allerede Kl. 1½ lode Ankeret falde
ved Levanger, hvor vi strax afleverede vor Hjemlige Passager til
Toldbodbaaden, som med vajende Flag kom for at hente hende. Selv
toge vi vort Middagsmaaltid ombord, saluterende med vore 4
Kanoner, da Skaalen for den i Dag 38 aarige Ane Eline gaves.

Kl. 4 toge vi op i den af Asken nyopreiste Stad Levanger og
mottoges meget forekommende og venskabeligt af Overtoldbetjent
Linde og Frue, som lagde saa friskere og raskere ind, end vi efter
Mines Udladelser havde ventet. Hos dem forblev vi om Aftenen;
men efter Thevandet besaae vi lidt af Staden og spadserede ½ Fjer-
ding Vejs ind til Gaarden lille Röstad, hvor Amtmand Kastrup
bor. Vi traf baade ham og Frue i önskeligt Velbefindende.
De have her en særdeles vakkert beliggende Ejendomsgaard, hvormed
Manden er overmaade vel tilfreds, og imod hvilken Konen ikke
har noget andet at indvende, end at den ikke ligger saa nær
ved Bergen som ved Levanger, da hendes Hjem ufladeligen
staaer til Bergen.

Medens min Broder og jeg gjorde denne Visite, spadserede de
Unge med Cline ⅛ Mile ind til Gjejste, en Gaard, som har en
ualmindelig skjön Beliggenhed, og hvorfra man kan see 7 Kir-
ker, Levangers, Alstahougs, Værdalens, Inderöens, Ytteröens og
. . . . . og . . . . . fonden et skjönt Landskab, gjennemskaa- Aabent rum i manuskriptet
ret af Elve, Fjorde og Vande.

Om Aftenen samledes vi i Emanuel, som laae fortöjet i den
strömfulde Bugt udenfor Levanger. Da vi kom ombord, fik
Mandskabet et möjsommeligt Arbejde med at varpe Fartöjet
af Grund, da det stod agter, og det lykkedes dem efter et Par
Timers Anstrængelser. —

Den 29de Julii.

Om Morgenen Kl. 4½ bleve vi purrede ud med Tilkjendegivende,
at vi maatte haste, da Fartöjet af Strömmen var drevet
paa Grund og laae saaledes holdende ud over en Marebakke,
at man frygtede for, at det skulde kantre. Med stor Besværlig-
hed kom vi op og ud af Kahytten, hvis Gulv næsten stod
som en Vag. Vi forföjede os derpaa op i Fjæren, paa hvis
yderste Rand vi med Bedrövelse saae vor kjække Emanuel,
der i sit Element ligger stolt og knejsende som en Svane paa
de optaarnede Bölger, at ligge tör paa Sanden næsten til
Kjölen, med den ene Side hævet op i Vejret mod og den anden
dyppet ned i Söen lige op til Dækket, samt med den ellers
knejsende Mast i en skraae Helding ud over Söen. Ved Siden
af Fartöjet stod til vor Lykke, nedrammet i Fjæren, en Samling af

Pole, et Slags Duc d'Albe, bestemt til at forfølge Fartøjet i. I denne Indretning havde vore raske Hardangere anbragt et Par svære Takler, fastgjorte højt oppe i Masten, og ved disse søgte de at forhindre Fartøjet fra at kantre. Men Søen faldt og skulde vedblive at falde endnu i 2½ Time. Fra Land havde Folkene faaet nogle Jurrespirer, og af disse havde de gjort Støtter, som bleve nedrevne i Grunden og anbragte mod Fartøjet paa dets yderste Side. Man havde saaledes gjort, hvad man kunde, for at forebygge den befrygtede Ulykke. Indhyllede i vore Oliekapper, gik, stode og sad vi nu afvexlende i Gjæring med spændt og angstende Forventning om Udfaldet, uvisse, om vi, efter nogle Timers Forløb, som Skibbrudne skulde søge Logis i Levanger eller atter indtage vor hyggelige Cahyt i Emanuel. Den gode Linde, som var bleven underrettet om vor Stilling, sendte os allerede Kl. 6 Bud om, at vi maatte komme op til ham; men vi vare i Negligée og vilde desuden ikke vige fra Stedet, førend vor Skjæbne var afgjort.

Det kom nu an paa, om Masten, Vanterne, Taklerne, Støtterne og Pælene holde. Vi saae Masten bøje sig, Støtterne ligeledes og høre Takkelblokkene at give en gniksende Lyd. Indeni Fartøjet hørtes i et væk Larm af Sager, som rullede ned, efterhaanden som Fartøjet krængede mere og mere til Siden. Pælene, Grundstøtten for vort Haab om Frelse fra det befrygtede Uheld, begyndte at forrykkes og at lettes op af Sanden. Den deraf opstaaede Fare søgtes afværget ved at sammenbære saamange store Stene, som kunde samles paa Stranden og at belæsse Pælene med disse. Det lykkedes derved at forebygge Pælenes Oprykning. — Hvor vi talte Minutterne i de første 2½ Timer, der syntes længere end en hel Dag! — De svandt imidlertid, og Kl. 7½ hørtes med Glæde det Budskab, nu vender Strømmen sig, og Vandet begynder at voxe; thi da vilde det ikke lide haardere paa Masten, Støtterne, Pælene etc.

Begynde vi end ikke, som Sogningerne, da de mærkede, at deres Fartøj, efter en lang Standsning midt i den raadende Kølstrøm, saaes at gaa lidt fremad, strax med høj Røst at synge: „Det hændte sig Jephta ete.", saa takkede vi dog i Stilhed den gode Gud for, at det befrygtede Uheld var afvendt. Med glad Forventning saae vi, hvorledes Fartøjet i de næste 2 Timer lidt efter lidt havede sig op, saa at Ole kunde gjøre Ild paa og koge Theevand i Kabysen, hvorefter vi lod hente vort Thee- og Smørebrød-Stel op paa Stranden, hvor vi derpaa i Rolighed toge Thee og Frokost, der smagte os saa godt, som om den var tilberedet og rakt os af de skjønneste Hænder i det brillanteste Frokostværelse. — Denne Morgens Frygt og Glæde vil stedse blive uudslettelig i mit Minde.

Da Emanuel havde gjenvundet en god Deel af sin Ligevægt, gik vi ombord, pyntede os og stege derpaa i Land hos Linde, som allerede længe havde ventet os for at gjøre en Tour først til Lorenskrever Klycken i Markebygden og siden til Provst Arentz paa Alstahaug, hvem vi, godt beførede i 2 fjedrende (Ny Linie) Vogne gjennem de skjønne Skovegne, besøgte. Min gamle Ven og Elev Klycken, der allerede er 75 Aar gammel, fandt jeg meget rask og af godt Udseende, omgiven af en dannet, elskværdig, men desværre noget sygelig Kone og en stor Flok voxne Børn, af hvilke den ældste Søn var ei-ivrig Fuldmægtig hos Faderen. Han boede paa en skjønt beliggende Ejendomsgaard, Rennan, i en meget vakker Egn. Han var af Linde forud underrettet om vor Ankomst, hvorfor fulgte at vi hos ham maatte tage en varm Frokost. (Ny Linie) Efter et Par Timers Ophold gjorde vi hen til det dejlige Alstahaug, hvor vi besøgte Provst Arentz og besaaen vakkre Kirke samt den skjønne Udsigt nøde fra den gamle ærværdige Gravhøj ved Kirken.

U. B. BERGEN
Ms. 227c/17

Efterat vi en Times Tid havde opholdt os paa Alstahoug, kjörte vi tilbage til Levanger til et Middagsmaaltid hos Linde, som, forinden os, havde samlet hos sig Lorenskriver Klycken, Proost Arentz og Apotheker Haugan. — För Maaltidet besaae vi Levanger Kirke, en ret vakker muret Kirke, men som fra Fortiden ikke har nogen Mærkværdigheder. — Ved Maaltidet gav Linde en Skaal for Söster Thrine, som i Dag fylder sit 61de Aar. Da Fartöjet laae 1/4 Mile borte, blev den tiltænkte Salut fra vort Batterie ikke givet. Paa Retouren fra Alstahoug mörke vi fine Kastrup, som meldte, at hun og hendes Mand, Amtmanden, havde været hos Linde for at hilse paa os, tilföjende som en mærkelig Omstandighed, at ligesom jeg og Cassereren vare de förste, der besögte Kastrup paa Mjelde, efterat han havde faaet sit nyopbyggede Hus i Stand sammesteds, saaledes vare vi ogsaa de förste Fremmede, der besögte ham paa lille Röstad.

Efter Middagsmaaltidet kjörte vi, fulgt af Klycken, Haugan og Mine, hen til den en halv Mile derfra værende Gaard Munkebye og besaae mærkelige Kloster-Ruiner sammesteds, hvilke vi fandt omtrent saaledes, som Kluver har beskrevet dem. Paa Tilbagetouren toge vi op paa Gaarden Gjeiten og fandt den Beskrivelse, vores yngre Medrejsende i Gaar havde givet os over dens skjönne Udsigt fuldkommen rigtig. — Efter et tarveligt Aftensmaaltid skiltes vi fra vor gode Vert og Vertinde og deres övrige Gjester, men Mine fulgte os ind til Fartöjet, som nu var flyttet 1/2 Fjerding udenfor Levanger, for ikke atter at drives op paa Land.

Levanger Bye er, efter dens Brand, meget hensigtsmæssigt og ordentligt anlagt, med brede, regulaire Gader og aabne Pladse imellem disse. Husene ere derhos i Almindelighed temmelig store og ganske vakkre. Dersom Byen tager til i nogen betydelig Grad og fremdeles bebygges efter den lagte Plan, er der Udsigt til, at den, formedelst dens særdeles vakkre Beliggenhed og dens Regelmæssighed, vil blive en af Norges smukkeste Stæder, men dens Havn er og vil stedse blive slet, fuld af Grunde, som den voldsomme Strom, der gaar ind til og ud fra Eids-Vaagen, ideligen forandrer, og det synes endog befrygteligt at Havnen engang vil blive aldeles tilstoppet og opfyldt af Sand og Mudder, hvis man ikke i Tide træffer hensigtsmæssige Foranstaltninger derimod, hvilke ville kræve store Opoffrelser. —

Den 30te Julie.

Tidligt om Morgenen forlode vi Rehden udenfor Levanger, begunstigede af en sagte Brise, der i et Par Timers Tid förte os hen til det vakkre Skaanes, fordum en befæstet Herregaard, der nu beboes af en Proprietair Hornemann. Man siger, at der paa Gaarden sees Spor af dens gamle Befæstning, og at en hvælvet Kjelder endnu skal være tilbage fra fordums Tider, men dette saa vi og undersögte vi ikke. Ved Stranden findes et rigt Springvand, hvoraf vi forsynede vore Vandfade.

Om Eftermiddagen roede vi ind omtrent 1/2 Fjerding Vej til Værdalsören, hvor Skydsen til Stiklestad ikke var at faae,

dersom vi ikke vilde vente i 2 à 3 Timer, da Skyds-Skaffer og Skyds-
skifte var 1/4 Mil borte. Vi besluttede derfor at spadsere til Stikle-
stad, hvis vi ikke paa nogen Gaard underveis skulde kunne tilac-
dere os Skyds. Dette lykkedes Cassereen og mig paa en Gaat ved Vær-
dalsören liggende stor Gaard, Maritvold, der ejes af Johannes Skjefte,
en Mand, som fra Gjæterdreng har slaaet sig op til at blive Ejer af
denne, til 23 Skyldaler ansatte og af ham selv i en stor og smuk
Stil bebyggede Gaard, saavelsom af et Par andre store Gaarde og et
Landhandleri i Nærheden af Stenkjær. Han var selv hjemme for os
og stod bag paa sin lille, nette Jagtvogn, der blev trukket af en
rolig, 5 Aar gammel, Hingst, et af de smukkeste Dyr, jeg paa denne
Rejse har seet. Johan fik sig Passage paa en opadfarende Skjærre.
De övrige Passagerer med Ole og 2 af Mandskabet gik lige til Stikle-
stad, hvor vi alle samledes ved Olufs-Slotterne og nöde den
skjönne Udsigt derfra. Af den anseelige, mure de Kirke fik vi
kun seet det Ydre, som röbede en smuk gammel Bygningsstil og
en betydelig Alde. To af dens Portaler vare skjönt udhugne af
Vegsten, og Vinduerne vare meget höje og smalle med runde
Aabninger ovenfra, som paa Middelalderens vakkre Kirker og
Klostere.

Paa övre Stiklestad spiste vi den förste Römmekolle paa vor hele
Tour, man tilbör os at hente Kirkenögleme hos Klokkeren
1/4 Mil nede i Bygden; men vi havde ikke Tid nu at vente og
droge derfor ned igjen til Værdalsören, et Sted bebygget Strand-
sted, der formodentligen, ligesom Levanger, bliver til en Kjöb-
stad, men med en endnu slemmere Havn, da Elven löber om-
trent 1/4 Mil ned fra Øren og opkaster store Grunde, snart
hist og snart her, hvorved Ind- og Udsejlingen for Fartöjer
bliver besvärlig og farlig. Paa Øren bor Kjölmand, Professio-
nister og Andre om hinanden i et Slags Gader, som godt kunne
maale sig med nogle af vore Kjöbstæders, navnlig med
Strendals og Holmestrands. — Til Erindring om Stedet forsynede
vi os med Skind og Handsker hos dets eneste Handskemager.

Om Aftenen kl. 10 kom vi igjen ombord, hjulpne af en venlig
Sönden vind, der sparede vore Folk for at ro den lange Vej ud
mod den indströmmende Flod.

Paa Stiklestad bestilte jeg til Museet en konstigen forarbejdet
Aske, hvortil jeg der saae Magen og bad mig den tilsendt over
Levanger igjennem Linde, paa hvem jeg gav Anvisning for Be-
talingen. —

Den 31te Juli.

Skaanes forlodes kl. 8 om Morgenen, og Ankeret faldt allerede
kl. 9 i en Havn udenfor Strömmen, hvortil en stærk Kuling, der
paa Slutningen var nær ved at blive til en Storm, förte os.
Kort efter Ankringen kom Lieut. Bück ombord og indböd os
til Middags paa Sundnæs, lovende at sende Vogn efter os ned
til Söen kl. 1. Da det laa i vor Plan at besöge ham, modtoge
vi Indbydelsen, forbeholdende os at drage bort i Visitter til
Sorenskriver Nannestad og Amtmand Trampe kl. 4 om Eftermiddagen.

U. B. BERGEN
Ms. 227c/18

Hos Lieut. Buck havde vi en meget behagelig Middag, ved hvilken vi traktereres med den fortræffeligste gamle Vin af vor gamle Oncles, Cancellieraad Brorkorbs Kjelder. Hans Kone var en gottidende, lille Dame, i Ansigt sin Faders indtrykte Billede, i Tale sin Moder særdeles lig. Barbara Brorkorb, Frues Plejemoder, var den samme elskelige og interessante Pige, som hun altid har været. Alderen havde vel taget noget paa hende, men hun var endnu saa smuk og yndig, at alle de 3 unge Medrejsende enstemmigen erklærede sig forlibte i hende — det forstaaer sig, først efterat vi havde forlart Huset. — At det ikke gik mig bedre, følger af sig selv; thi gammel Kjærlighed ruster ikke. Hun lever nu veltilfreds hos sin Plejedatter og seer sin Lykke i Dennes. Mine bedste Ønsker skulle følge hende lige til Graven. —

Om Eftermiddagen besøgte vi Amtmand Trampe og Sorenskriver Nannestad. Hos den Sidste, som boer paa sin vakkre Ejendomsgaard Vigen, blev vi til Aftens i et hyggeligt Lag, som Trampe og flere delede med os. — Efter ½ Mils Kjørsel og 2 Gauges Passage i Færger over den stride Strøm, der kaldes Strømmen, ligesom om der ikke gaves flere Strømme, kom vi ombord Kl. 11½, særdeles vel tilfredse med Dagens Handelser. (Nyheder). Ligesom Skognen har en mærkelig Flopold i Eids-Bugten, der foraarsager den stemme Strøm ved Levanger, saaledes have ogsaa Inderøen, Sparboen og Stod endnu langt større og mærkeligere Flopolde i Borgen, som forbi Strandstedet Strømmen skjærer sig ¾ Mil ind i Landet lige op til det dejlige Mære, og i Stenkjær-Polden, der jævnsides med Borgen skjærer sig ind omtrent 2 Mile op til Stenkjær. —

Den 1ste Auguet.

Med Skyds, som i Gaar var bestilt, kjørte vi om Morgenen Kl. 8, i Selskab med Lieut. Buck, opefter forbi Inderøens Præstegaard til Strandstedet Stenkjær, et betydeligt Strandsted, med circa 600 Indbyggere, som formodentlig snart blive optagne blandt Kjøbstadboernes Antal. Stedet har adskillige ret smukke Bygninger, blandt hvilke en nylig af en Forstad opført, 100 Alen lang, Bygning, der er indrettet til Brug for flere Familier og bestemt at lejes bort, og der opføres nu over Elven en stor, 200 Al. lang, Stenbroe, som, foruden en med Bjelker belagt meget vid Aabning, vil faae mindst 4 eller 5 hvælvede Buer. Vi gjorde et Trip igjennem Byen og søgte efter de gamle Bygningstomter, som ingen vidste at vise os. Derefter droge vi udenfor og besaae de mærkelige stensatte Thingkredse paa Hegge og Egge saavelsom Kirken paa Egge, der intet rart har at fremvise, den skjønne Udsigt fraregnet. — I Hotellet, hvor vi spiste til Middags — det er i Betragtning af det gamle Stenkjærs Rygtbarhed jeg kalder Gjestgiveriet saaledes — traf jeg en der boende gammel, forstandig og interessant Dame, Jfr. Arneberg, som nøje informerede sig om Capt. Sandvigs Familie, hvem hun bad mig hilse, naar jeg kommer hjem. — Den 2 Mile lange Passage fra Sundnæs til Stenkjær er overmaade behagelig. Vejen, som er meget god, gaaer uafbrudt

igjennem frugtbare Marker og Smaapartier af unge Skove forbi Saxhougs og Hustads Kirker samt en Mængde velbebyggede Gaarde med stedse afvexlende smukke Udsigter, snart til Stenkjærsfjorden og snart til Borgen. Man fristes hvert Øjeblik til at standse, især hvis man, foruden Sands for Naturen, har noget tilovers for Oldtidsminder; thi Gravhøje og Bautastene af forskjellige Former stikke frem snart til Høire og snart til Venstre. Paa Tilbagereisen gjorde vi et Sving til Siden og besaae den fra Oldtiden bekjendte ældre Kirke, der ligger paa en høi Bakke, hvorfra en brillant Udsigt over langt bortliggende Strækninger af Land, Skov og Søe haves.

Efterat vi havde gjort os bekjendte med Kirkens Mærkværdigheder, som 3 forekommende Bondemænd, blandt hvilke den forhen værende Storthingsmand Skifloe, anviste os, begave vi os videre hjemefter, det er at sige til vort flydende ~~hotel~~ Hjem. Med Skuelysgen af Vejen kunde vi ikke undlade, ægtet Klokken gik til 10, at skaffe os Adgang til den oldgamle Saxhougs Kirke, der, foruden den andre Mærkværdigheder, har en temmelig godt vedligeholdt og smuk Marmor Ligsten af en sjelden Alde, det 13de Aarhundrede, at fremvise; ligesom vi besaae den Kong, hvori den fabulöse Vicekonge, Hunden Saur, skal ligge begravet, og det Sted, hvor Hans Vice-Majestæt skal være blevet sönderrevet af Ulve.

Da vi Kl. 11½ om Aftenen atter sad ved en Kop Thee og Smörrebröd i vor lune Cahyt, vare vi alle enige om, at denne Dag, der næsten er den eneste, som vi ubetinget have anvendt til at gjöre en Reise af nogen Betydenhed, omtrent 5 Mile, paa Landet, ikke staaer tilbage i Behagelighed for nogen af de mange, som paa denne Tour blot have været ofrede til Søreiser. (my little) Vi stode saaledes med Tilfredshed paa Culminationspunktet af vor Reise imod Nord, hvorhen vi ikke tragtede efter at komme videre. Vi vendte derfor vore Blikke mod Syd, fuldkommen erkjendende det Held, der har fulgt os paa vor Vandring nordefter, som vi have tilendebragt endog i kortere Tid, end vi havde vovet at haabe. Maatte os saa tilbagerejsen til Hjemmet, det faste jordiske Hjem, der stedse er og bliver det Kjereste, gaaelige heldigt! —

D. 2den August.

Da det var vindstille, og Strömmen bar imod os, gjorde Cassereren et Besög op paa Sundnæs hos Lieut. Bricka for endnu engang at see Vennerne sammesteds. Vi Andre forblev ombord, beskjæftigede med at skrive og tegne. — Ved Middagstid gik vi til Seils og ankrede om Aftenen Kl. 10 i en Bugt i Mosvigens Sogn, omtrent 1½ Mil fra Sundnæshavn. Passagen forbi Ysteröen og Mosvigen var meget smuk. —

Den 3die August.

Kl. 5 om Morgenen pürrede jeg Mandskabet ud, og ½ Time derefter vare Seilene fyldte af en önskelig Nordost, som allerede Kl. 8 havde bragt os hen til Tuftteröen, hvor vi igjen lod Ankeret falde og strax gik i Land for at besee Ruinerne af Gimsøes fordums Munkekloster. Disse Ruiner, som Candidat Hansen, fuldmægtig hos Amtmand Trampe, har kjöbt for 5 Spd. i den prisværdige Hensigt, at befrie dem for anden Ødelæggelse end den,

U. B. BERGEN
Ms. 227c/19

som Tiden medfører, præsentere sig allerede langt borte, da de paa nogle Steder ere 20 til 25 Alen höje. Een, hvorpaa de staae, er flad og smuk, saa at det ikke er at undres over, at Munkene valgte samme til Sæde for et Kloster. Efterat vi havde beseet, maalt og undersögt, hvad vi ~~ikke~~ ønskede, gik vi ombord og udfoldede strax Seilene for den gunstige Vind, hvormed Dagen var begyndt. Kl. 11 forlod vor Trondhjemske Lods os paa Trondhjemsfjorden, (myldre) og fra nu af gik vi atter som paa Ruder til Christiansund, da ingen af Mandskabet var kjendt derhen. Det gik raskt og behageligt, indtil vi naaede Angnæs; men her var vor gode Østenvind forbi. Istedetfor den fik vi lige mod os en Nordvest, der snart blev meget voldsom. Vi forsögte at krydse med den over mod Irlandet, men uden synderlig Nytte, og vendte derfor tilbage indenfor Angnæs, hvor vi lovede os op i en Havn, Selven, omtrent 8 Mile fra vort Udgangspunkt i Moldes.

Ved Middags ~~maaltidet~~ bordet drak vi, paa gammel Vis, en Skaal for 2 gamle Venner, Statsraad Motzfeldt og Justitiarius Bull, hvis Fødselsdage vi saaledes feirede. —

Den 4de August.

Da Vinden var svag og derhos tvært imod os, holdt vi os langs rödige og ved Selven, der mere ligner en Husmandsplads end en gammel berömt Kongsgaard, som den siges at være. Men da det Kl. 11 om Formiddagen begyndte at lufte lidt mere, forlode vi Havnen for at prøve vor Lykke ved at lovere.

Der skede i Dag en Forandring i vore ensformige Middagsmaaltider, da Ole, i Forening med Johan, traktererede med Fleskepandekage, som, naar man først havde flaaet Svoren af den, smagte fortræffeligt. Een Skaal for Overkokken og et Glas Vin til Underkokken blev givet til Lön for denne Overraskelse.

Kl. 9 om Aftenen kom vi i Havn ved Stavnæs, omtrent 1½ Mil fra Selven, vel kun et lidet Skridt paa vor Tilbagevej, men dog bedre end intet. —

Den 5te August.

Klokken 4½ om Morgenen stod jeg allerede foran min Broders og hans Sönners Seng, gratulerende dem med den os alle kjære Hannines Fødselsdag. Derpaa pürrede jeg Mandskabet ud og lod Ankeret lette. Vinden var svag, men dog god. Til Middags var Gilde og en sjelden Anretning i Cahytten: Kjödsuppe med ferske Grönsager paa, Kyllingestag, Asparges og Kage og 3 Slags Vin. I Lugaren var opsat Höjtid, da Casseren gav en Flaske Claret til Mandskabet. Efterat Skaalen for Dagens Heltinde var givet lode Kanonerne sig höre, og det tilfældigvis med saadan Bragen, at de for Echoet höjt gunstigt placerede nærmere og fjernere Fjelde, i en Tid af omtrent 20 Secunder, skiftevis gjentoge Lyden, nærten som et Tordenskrald var rullet igjennem Luften. Vi maatte op paa Dækket for at höre og beundre det stærke Echo, der lör med saadan Styrke, at det syntes at ville fare hen til Friedalen for at bringe vor Hilsen ~~mig~~ fra Trondhjems-Leden. Iblandt de flere Skaaler, vi gave, var en for de, i Anledning af Dagen, forsamlede Veninder og Venner. Vor Munterhed syntes at opline Luften. Een venlig Vind fra Nordkanten indfandt sig og gav Emanuel Kraft til at bane sig en skummende Vej forbi Ouinöen og Hitteren. Klokken 10½ vare vi ved Skibnæs, hvor vi havde i Sinde at tage Havn; men Mandskabet lod det staae til og gav sig ud paa den store Fjord mellem Smölen og

Stængjeldet, paa hvilken det gik godt sydefter til Kl. 12, da Passagerernes Snorken blandede sig med den Lyd, som Blokke, Rolr og den onkring Emanuels Lider sig vulpende Sølgar. —

Den 6te August.

Da Cahytspersonalet kom op, var Fartøjet udenfor Hammersund, 1 Mil nordenfor Christiansund som en spagfardig Østersund syntes at love os igjen at faal at see til Middagstid. Vinden holdt op at blæse, og Strøm=men bar stærkt nordefter. Vi drev derfor om paa Talgsøen, hvor vi med Flag, Stander og Kanoner til Middags gjorde Stads for vor senest tilkomne Medrejsende, Hans Christie, hvis 22de Fødselsdag det ~~var~~ i dag var.

Om Aftenen Kl. 8 drev vi det til at komme i Sundet ved Skopen, hvor Wilhelm fra Christiansund kom os imøde med 3 raske Bukserere, der hjalp vore egne 2 og i Nordsundet forøgedes med 2 andre, af Christian udsendte, hvilke tilsammen i 3 Baade bukserede os op i Vaagen, hvor vi af Christian fik Salut med 4 Skud, dem vi strax besvarede med ligesaamange.

Jeg havde gladet mig til at finde et oplag af breve til mig liggende her; men jeg fik – ingen. Af et brev fra Hansine til Kanseren fik jeg dog vide, at alt var vel hjemme, og dermed var jeg da tilfreds. —

Den 7de August.

Uagtet Ingen vil skrive til mig, expederede jeg dog med Posten i Dag et Brev til Trine, hvori 3 de Hefte af min Dagbog sendtes, et de til Rosa og 3 til Aalesund, Trondhjem og Levanger. Med Dampskibet d. 9de dennes kommer der vel ogsaa Breve til mig. Et Brev til Professor Loven i Stockholm blev ogsaa expederet.

Om Eftermiddagen eller rettere Aftenen tog hele Rejseselskabet ud paa Fiskerie i Nordsundet og kom, efter 2 Timers Forløb, hjem med en god Ret af 18 Stk Torsk. —

Den 8de August.

Kl. 7½ om Morgenen spadserede jeg alene op til Varden. Thi det øvrige Huus Mandskab tog sig en lang Søndagshvile. Paa denne Tour gik jeg frem à la Sagen, da jeg ikke lod noget fornuftigt Væsen passere mig forbi, uden at give mig i Passiar med samme. Udbyttet var maade=ligt nok; undtagen oppe paa Varden hos en gammel Lots, der i en Hast gav mig flere Underretninger ang. de nærmeste Angivelser, end jeg ellers vilde have faaet i et Par Dage. – Det er en hensigtsmæssig Foranstaltning, at Toldvæsenet har et Huus ved Varden for at holde Udkik der.

Om Formiddagen aflagdes de tilbagestaaende Visiter, og om Middagen var Familien samlet hos Broder Christian, hvor jeg endog fik min Søster Dewoll at see. – Om Aftenen besøgte de Unge Comedien, men vi Gamle holdt os hjemme, saameget mere som det regnede voldsomt. —

Den 9de August.

En Tour til Bolgen var bestemt; men den gik ind formedelst det vedblivende Regn. Nogle Besøg gjordes derfor, tildels i Museets Tjeneste, tildels for at tage Afsked.

Det er glædeligt at see og høre, hvorledes Industrie og gavnlig Virk=somhed er tiltaget her i Byen og i de omliggende Landdistricter. En Mængde ret vakkre Huse for Folk af Middelklassen ere opførte i alle Byens Udkanter; Haandværker af flere forskjellige Slags have etableret sig, saa at mange Ting, der altid forhen maatte forskrives fra andre Steder, nu forarbejdes her; Skibe, og det endog udmærket gode, bygges. Paa et Værft, hvorfra i Sommer er leveret et stort Skib for 11.000 spd., staae 2 andre store Skibe paa Stabelen, af hvilke det ene skal være færdigt i October. Sexti à 80 Tømmermænd ere derved dagligen beskjæftigede. Med denne Virksomhed følger de sæd=vanlige Agrements, en Avis og en Theater=Troupe. – I gamle Dage ~~boede~~ besatte

Bolgen ?

U. B. BERGEN
Ms. 227c/20

mange Skotter sig her og samlede Rigdomme. Nu vende sydligere Folk deres Opmærksomhed hen paa denne lille Havbye. Een Spanier har allerede etableret sig her og driver betydelige Handel. Flere kunne snart ventes. Forhen indførtes en Mængde Kornvarer, som solgtes til de omliggende Bygder; nu avle disse for det meste det Korn, med Potetes, som de forbruge, de kjøbe derfor kun lidet, hvorimod de afhande baade Havre og Potetes. - Amtets Landhusholdningsselskab har sande Fortjenester af Landbruget og Industrien. Iblandt de Visiter, som gjordes, var een hos Devoll, under hvilken Frue vi ere sig og deltog i Conversationen, og een hos H. Clausen, hvis Frue gjorde os i detaille bekjendt med vort gamle, nu saa hensigtsmæssigen forandrede og forbedrede Fædrenehuus. Mine Søstres store Sovesal var nu bleven en brillant Boutique, i hvilken vi kjøbte en hel Del Smaasager, til forøget Erindring om Stedet. - Hos Allen traf jeg ogsaa Frue i Huset, og Manden gav mig gode Bevis paa sin Virksomhed for Museet.

Om Aftenen var det hele Rejseselskab ude at dorge og bragte hjem en riig Fiskedrat af 39 Stk Torsk. Til Afreise i Morgen Formiddag bler Alting tillavet, i Haab om gunstig Vind, som Luften synes at love.

Dampskibet ankom i Aften fra Bergen, men bragte mig til min store Forundring, ingen Breve. Maaskee ere de aflagte i Aalesund. —

D. 10de August. (Nytaarsdag!) Istedetfor godt Vejr og gunstig Vind bød Morgenen os Regn, Taage og Vindstille, altsaa kun liden Udsigt til Afreise i Dag. Der bler altsaa Tid til at gjøre et Par resterende Visiter. - Om Eftermiddagen Kl. 4 havde vi Besøg ombord i Emanuel af vor Broder Christian, hans Kone og øvrige Huus, af Devoll med Kone og 2 Børnebørn og Flere. Vi traktere de med Chocolade, Lagrime Christi og, hvad andet vi formaade. - Siden droge vi ud at dorge og kom hjem med en Ret Fisk, bestaaende af 29 Torsk. Et svært Fordenvejr, med behørigt Regnskyl, som jagede os hjem, syntes ikke at love os den forønskede gode Vind i Morgen. —

Den 11te August.

Da en sagte Østenvind blæste, begave vi os ombord, efter at have indtaget de reglementerede Eggedrammer og sagt Farvel til vore kjære Bekjendte, hvoraf Mange fulgte os ombord. Et mere tordnende Farvel sagde vore Batterier, som forkyndte den hele Stad, at vi forlode samme. Til Sørsundet bleve vi ledsagede af adskillige Venner, som der forlode os, og som det er saare vist, an vi ofte skulle see. Vinden var flau; men den førte os dog i en Times Tid forbi Sveggen, og da Klokken var 3 om Eftermiddagen, havde vi lagt Rødeggen og Braken bag os; men med eet trak et Uvejr op, og en barsk Nordvest blæste os lige i Næsen. I en Times Tid bøde vi den Front og lovere de kjækt imod den; men med eet tog den saaledes til, at flere Nordfarer, der kom os imøde, løb for de bloste Forsejl og havde taget alle deres Bonnetter ind, hvorhos Søen tog til at drive som Aske. Lotsen kommanderede derfor, at vi skulde vende tilbage, hvilket vi ogsaa strax gjorde, da ingen Havn paa denne fatale Kyst var at tage. — Den Vej, vi i en hel Dag langsomt havde gjort omtrent henimod Smørholmen, 1½ Miil fra Udgangsstedet, tilbagelagde vi derpaa med rebede Sejl i omtrent 1 Time, saa at vi Klokken 5½ igjen laae paa vor gamle Ankerplads i Christiansund, hvor vore Venner ikke havde været uden Bekymring for os. Vi toge os en Tour op til Varden, for derfra at see ud over det oprørte Hav, og forblev siden rolige hos min Broder, indtil at vi Kl. 10 gik ombord, hvor vi overnattede for at være færdige til i Daggryet at sejle afsted igjen, saafremt Vinden skulde blive gunstig, hvortil der dog ej var synderlig Udsigt. —

Den 12te Augüst.

Da Vinden var sydvestlig, pürrede Casseren Mandskabet üd kl. 5. De gik op paa Varden, men kom tilbage med den Besked, at der ej var Raison til at forlade Havnen. Vi gik derfor paa Land, hvor Frue [redacted] Dewoll kom med en Beretning om, at vor Vösters Wigdals Sindsforfatning var betænkelig, og at man maatte være betænkt paa snart at faae hende til Christiansünd og der at skaffe hende Lægetilsyn og Pleje, hvorom Beslütning strax toges. — Allan (Kyllingen) indbör os til sig i Aften, og hans Tilbüd antoges; men dette var just skeet, da Casse-reren kom ned fra Varden med den Besked, at vi strax büde afrejse, da en Lots havde forsikkret ham, at vi gort künde naae Lange-sünd og maaskee endog passere Hüstadvigen i Dag. Vi gik derfor til Sejls kl. 10½ Formiddag, ügtet Mandskabet saavelsom jeg ingen synderlig Lyst havde dertil. — Hos Allans indfandt jeg mig forüden med et höfligt Afbüd, hvilket jeg saameget mere künde frembære, som Indbydelsen mottoges under den Betingelse, at Afrejse ej skede för Middag. Vor Broder lovede os at han ej vilde skyde ved vor Afrejse; men Hl. Clausen og Hansen gjorde det. Vi vare übelavede derpaa og havde ikke vore Kanoner oppe, saa at vi endmere ere de Skydende Svaret skyldig.

Vinden var flau, og Luften spaaede Flowejr. For det sidste slap vi imidlertid frie, og Vind og Ström hjalp os saavidt frem, at vi om Aftenen kl. 5 toge Havn i Büesünd, omtrent 1¼ Mil fra Christiansünd; vel kün en kort Dagsrejse, men dog langt fordel-agtigere end den 3½ Miles Rejse, vi gjorde i Gaar fra Christian-sünd og tilbage derhi igjen.

Med een Mil frem, min kjere Ven, du bör til Takke tage. Hvad nytter det at rejse tre, först frem og saa tilbage.

Casseren og Wilhelm lode sig ikke af det styrtende Regn af-holde fra at dorge og fik til Belönning 31 Torsk. —

Den 13de augüst.

Et Fiskegarn, som vi i Gaar Aftes havde sat üd, skaffede os en rig Drat af 17 forskjellige Slags Fiske og andre Dyr. Vor Beholdning blev derved saa stor, at vi ret gjerne skülde have delt den med Andre; men vi laae ved en übeboet Ø og havde ingen Lyst at rejse omkring for at bortgive Fisk, hvilket desüden i disse Egne var det samme som at bydе Bagerbörn Brör.

Vinden stark og sydvestlig, altsaa gaaske imod os, Ström-men ligesaa. Under saadanne Omstendigheder at gaae üd for at lovere, var at sætte sig üd for nok engang at komme tilbage til Christiansünd, og derfra havde vi ingen Lyst. Emanuel blev derfor rólig i Havnen; men vi roede hen til Hatloen for at praje en der liggende Nordfar, der var et Bondfartöj, og for at grave Mak til Aftensfiskeriet. Vor Möje i sidste Hense-ende blev rigeligen lönnet; thi Casseren og jeg, de eneste for i Dag fiskelystne, kom i Aften hjem med en Drat af 21 Torske.

Hvor de Folk, der bo Havet saa nær som Büesündingerne,

U. B. BERGEN
Ms. 227c/21

dog have det gavt ihenseende til Erhvervelsen af Fisk til Føde. De behöve kun at ro nogle Hundrede Alen bort fra Huset for at fange saameget, som en heel Familie har nok af for en Dag. Det lod heller ikke til, at Erhvervelsen af andre Födemidler her var saa vanskelig. Paa Hatlöen saae jeg f. Ex. store, velförte Köer græsse i Udmarken, Stuen var besat med en Mængde Melkekoller, og paa Marken Byg-Agere saa frodige, som om de laae i Leirdal eller Lyster. Men jeg har jo blot seet Stedets Lys-Side, Skyggesiden seer vel holt anderledes ud. —

Den 14de August.

Vind og Vejr de samme som i Gaar, altsaa ingen Udsigt til at komme fra Buesund i Dag. Under saadanne Omstendigheder maae man söge at skaffe sig Beskjæftigelser. Derpaa vare vi ogsaa betænkte. I Gaar blev der af Hans og Johan skaaret et Schakspil samt arbejdet et Schakbræt, hvorpaa de Unge i Gaar Aftes spillede Schak, medens det store Torskefiskerie foregik. I Dag sattes flere Hænder i Arbejde med at gjennemsauge Bord til Lagter og deraf at gjöre Skafter til Spader og Grav, hvoraf vi i Levanger og Christiansund havde indkjöbt et Dousin. Beskjæftigelser for denne Dag ere altsaa fundne. For den Dag i Morgen skal man jo ikke sörge.

Jeg har in petto at opsöge Gravöjser og, om de findes, at anvende samtlige Emanuelitters Arbejdskraft paa at undersöge dem, naar först Spaderne og Gravene ere skjæftede. Skade, at Landet her seer ud til at være fattigt paa Gravöjser! Man synes at have koncentreret dem ned den et Par Mile sydligere beliggende Kongsgaard, Klöstad. Vort Haab staaer imidlertid til en god, nordlig eller östlig, Vind, som vi, under nærværende Omstændigheder, hellere see end et heelt Felt af Gravöjser, thi Vejen til Bergen er lang, og Tiden, inden hvilken vi skulle være der, kort.

Et Forhin har i alle Tilfælde Buesund for de andre Steder, hvor vi i flere Dage have opholdt os, det, at vi ikke behöve at gaae i Visitter, dog er det, som om Visitgjængeri er blevet os til en anden Natur; thi vi toge jo i Gaar hen til Nordfarfogten, det eneste Fartöj, som ligger i Nærheden, og gik ind hos Opsidderen paa Hatlöen, den eneste Mand, som bor her i Nærheden. — Stormen afholdt ikke Cassereren og mig fra at fiske om Aftenen; men vor Fangst blev ikke saa rig som i Gaar; kun 16 Torsk fik vi; men dette var mere end nok; thi vi have mere i Behold, end vi og Folkene kunne spise. —

Den 15de August.

Vinden var den samme som i Gaar, kun mindre stormende. Dampskibet saaes kl. 7 om Morgenen at gaae sydover. Vi sendte i Tankerne Hilsener med til Bergen, og Nogle blandt os önskede at kunne have gjort Touren med derhen. Jeg var passiv, haabende, at vor Tour til at gaae sydefter vel ogsaa snart kommer. Jeg beklagede kun, at jeg under Forudsætning af, at

Emanuel skulde være i Aalesund før Dampskibet, havde undlært at skrive ned dette fra Christiansund.

Da Vinden sagtnedes, forlode vi Kl. 11 Formiddag Buesund i Haab om, at vi ved Krydsning skulde, om ikke komme over den slemme Hustadvig, saa dog avancere noget videre frem paa samme. Det sidste blev Tilfældet; thi Vinden flaued af, saa at det om Aftenen endog blev Vindstille. Vi buxerede os derfor ind i Smörholmen, en Havn, som ligger 1 Mil sønden for Buesund; men dette skede ikke, førend efterat et Skiberaad var holdt; thi Nogle og deriblandt 2 vægtige Stemmer, Lotsen og Cassereren, holdt for, at man skulde blive inde Natten over for at kunne benytte hvert gunstigt Vindpust. Andre, hvoriblandt ikke mindre vægtige Stemmer, Skipperen, vor Bergenske kjendte Mand og jeg vare af den Mening, at vi burde tage Havn for ikke at miste, hvad vi ved Krydsningen i Dag havde vundet, da den stærkt nordgaaende Strøm upaatvivleligen vilde drive os en Mil, om ikke mere, tilbage, dersom det blev Vindstille. At det sidste Parti sejrede, kom deraf, at Vinden ganske faldt bort, førend Deliberationerne vare sluttede.

Det var i Dag første Gang, at Qvitholmens Fyr for indeværende Halvaar kundes. Vi laae tæt ved Holmen, da dette skede, og nøde derfor det for os ivrige og behagelige Syn, at see det vakkre Fyr taarn ideligen at afveksle med sin brillante Oplysning.

Da vi en Stund havde buxeret Emanuel indad mod Smörholmen, kom en Baad derfra os imøde for at tilbyde os sin Hjelp, som vi modtoge. Denne særdeles Höflighed kunde vi ikke rigtigen forklare, førend i det vi vare tæt inde ved Havnen; thi da bleve vi bux ered lige imod en Flue, hvorpaa Fartøjet upaatvivleligen var kommet til at staae, dersom ikke Folkene i vor egen Buxerbaad, som heldigvis var den forreste, med Aarene havde berört Fluen og i Øjeblikket raabt: Luf samt derhos drejet tvært af, hvorved vi undgik at komme op paa det Törre. — Om vi derefter forklarede Smörholmsbeboernes Höflighed mod os rigtigt, eller om vi vare ubillige imod dem, er endnu uvist; men vist er det, at der vankede nogle ikke ganske venskabelige Ord imellem dem og os. — 2 1

Den 16de August.

Ganske tidligt om Morgenen forlode vi Havnen ved Hjelp af et svagt Pust fra Sydost; men Strømmen bar udenfor saa stærkt mod Nord, at vi indtil Kl. 5 om Aftenen ej vare komne længere end omtrent 3/4 Mil, lidt vestenfor Qvitholmen. Lotsen besluttede da at gaae ud igjennem Vigl-Leden for ikke at risikere at drive ind paa Skjærrene i den kommende Nat, hvori vi vare nödte at holde os under Sejl, da ingen Havn var at faae. Uagtet Vejret var godt og saae ud til at blive roligt, var det dog ikke behageligt for os Passagerer — og jeg troer heller ikke for vore Hardangere — at skulle tilbringe en hel Nat imellem Skjærene i en af de slemmeste Skjærgaarde paa den hele Kyst. Vor Trøst var imidlertid, at Qvitholmens Fyr blinkede indenfor, saalænge det var mörkt: at vi havde en vel kjendt Söndmörslots som Passager med os, og fremfor alt, at vi havde den ledede Lots i Ham, som har ført os uskadte igjennem et langt, farefuldt Liv. Med stille Bön og Fuld

Tillid til Ham, begav Cahytspersonalet sig Kl. 10 til Kös, om ikke til Ro; thi der var vel saamegen V inellem Skjærene som paa Havet. V:r Söjang = (ordet glemt)

U. B. BERGEN
Ms. 227c/22

Sejladsen i den sidste Uge er den eneste, som paa vor lange Rejse ikke er gaaet efter vort Ønske. Vi have i denne Uge maattet gjöre en kjedsommelig Venderejse tilbage til Christiansund; vi have ligget vejrfast i 2½ Dag, og vi have i sex Dage ikke avanceret mere end 2½ Mil frem paa vor Vej; uagtet vi i det hele have sejlet vel 20 Mile. Vor foregaaende Lykke har imidlertid ikke forvrennet os mere, end at vi jo finde os ganske taalmodigt deri, og det uagtet vor bedste Drik, Theevandet, derhos i de 4 sidste Dage er blevet uddskjænt for os; thi der har paa denne Kyst ikke været andet Vand end grönguult Myrevand at faae. Ved denne Leilighed falder det mig ind, hvor godt det er, at min Söster Trine ikke fulgte med paa Touren; thi jeg kan forsikkre, at Brøndvandet fra Toldboden er mindst 50 pct. bedre end hint Myrevand.

Da jeg har berört nogle af den seneste Uges Ubehageligheder, bör jeg ikke undlade at nævne nogle af dens Behageligheder. Til disse regner jeg, at jeg i nogle faa Dage har fisket et langt större Antal Torsk end ellers i et helt Aar, og at jeg har fornyet gammelt Bekjendtskab med en hel Del Sorter Skrømmer paa den berygtede Hustadvigske Kyst, saasom: Braken, store Svorten, lille Svorten, Baralmene, Bjognen, Tyllingen, Svartoxen, Fuglevingerne etc. og seet dem alle, ikke i den rasende Tilstand, hvori de opvakte Skrok, men blot i en saadan, hvori deres sorte Rygge og skimmende Sider frembyde et lysteligt Skue. —

Den 17de August.

Natten blev, som man kunde vente, en Vaagenat. Fartöjet tumlede op og ned, Bölgerne sloge haardt imod dets Bryst og Sider, og det knagede snart hist, snart her. Dertil kom, at, uagtet vi i Gaar Aftes sögte at lægge vore löse Sager saaledes, at de skulde beholde deres Plads, faldt dog adskillige Smaating ned, den ene efter den anden, ej at tale om at et Par Kaugestole, som ikke blev bundne, toge sig for at valse i Kahytten. Intet Under altsaa, at Natten tillige blev lang. Der var ingen blandt os, som havde Lyst at staae tidligt op, og Ole nægtede ikke at forstyrre vor formente Ro. Saaledes laae vi til Kl. 7; men da mærkede vi, at Fartöjet, istedetfor at stöde haardt mod Bölgerne med Brystet, skred rask frem med Vinden. Dette kunde, efter vor Formening, ikke betyde andet, end at Mandskabet havde opgivet sit Forsög, at krydse mod Vinden, og vendt om for atter at söge Havn i Smörholmen, om ikke i Buesund eller Christiansund. Wilhelm foer op for at reconnoscere; men han forblev paa Dækket, uden at komme ned igjen med Besked. Min Broder fulgte dernæst hans Fjed, men vendte heller ikke tilbage förend efter en Time. Vi andre tilbageblevne sluttede naturligvis deraf det værste, en Vendereise lige til Christiansund. — Hvor forundrede og glade blev vi ikke, da min Broder kom ned og spurgte, om vi ikke havde Lyst at see Björnsund i hvorhen Fartöjet stævnede fra sin sidste lange Bout, 3 Mile ud i Havet, en Bout, som havde givet os den store Fordel, at kunne lægge ind mod Land imellem Bue og Björnsund. Natten og Söegangen var strax glemt, og den store Glæde at have faaet Has paa Hustadvigen, denne vanskelige, besværlige og kjedsommelige Vig, var ene herskende hos os Alle. Vi krydsede videre op forbi Björnsund til Sandöen, hvor Vinden endog blev os saa gunstig at falde med os, hvilket den dog syntes snart at fortryde, da det

blev Vindstille. – I vor Glade traktterede vi Mandskabet og Lotsen baade med Caffe og Madeiravin, det første dog ikke, førend det var bleven saa smult Vand, at der kunde kokes i Kabysen, hvilket varede til henimod Middag, da vi først fik vor Thee.

Om Aftenen kastede vi Anker paa den aabne Red østenfor Haröen, omtrent V Mile fra Christiansund. I Haab om, paa denne flade Sandbund ved denne Qvat fange en god Ret Söndmörske Flyndrer, satte vi vore Garn ud stat ved Fartöjet, efterat dets hele Besætning havde tömt et Glas Punsch paa: velkommen over Hüstadvigen! —

V aabent rum.

Den 18de August.

Af de berömte Söndmörske Flyndrer fik vi kun een, da vi om Morgenen Kl. 5 toge vore Garn op; derimod fangede vi endel andre Fiske og nogle Krabbasker.

Den vedelige Vestenvind blæste os ogsaa i Dag i Næsen, saa at vi fremdeles maatte krydse os frem. Om Aftenen Kl. 5½ vare vi allerede ved Vigeröen, hvor vor Söndmörske Lods forlod os. I det vi krydsede op under Fastlandet imellem Sönderland og Hildre, benyttede vi os af Lejligheden til fra en der udlöbende Elv at forsyne os med godt Vand, da vi Samtlige afkledes ved at smage, ja endog vaske os i det ürene Myrevand fra Gerne ved Langesund.

Det var vor Plan, at gaae til Gjidsköe, men da Mandskabet ikke ansaae det sikkert at ligge Natten over sammesteds, saasom der ikke er Skibshavn, gik vi til Stenvaagen, hvorfra vi strax gjörde et Besög hos Carl Rönneberg i Aalesund, hvem vi ikke traf hjemme, da han med sin hele Familie var rejst ud paa Landet. – Ved at erfare, at der hverken hos ham eller paa Postkontoret laae Breve til mig, blev jeg noget flau; men hvad skal man sige dertil? Det er maaskee mine egne Dispositioner ved Afrejsen fra Bergen, som gjöre, at jeg ikke fik Breve her. —

Den 19de August.

Tidligt om Morgenen expederede jeg til min Broder i Christiansund et Brev, som Consul Tonning modtog til Besörgelse med Posten fra Aalesund d. 21de dennes, og Kl. 7 vare vi allerede under Sejl til Gjidsköe med vor sædvanlige Vestenvind.

I Stenvaagen og Aalesund sögte vi forgjæves om Raad for vor Mangel paa Melk og Flöde, en Mangel, som vel heller ikke bliver afhjulpen paa Gjidsköe, da Beboerne om Sommeren have deres Fæer inde paa Fastlandet; men Citronsaft, Æg og Rödvin samt Rom ere jo gode Surrogater for Melk og Flöde til Theevandet.

Det er ganske interessant at see, hvorledes man i Aalesund og Stenvaagen har sörget for Varpe- og Fortöjnings-Stolper i Overflödighed for de dertil ankommende og liggende Fartöjer. Paa hvert fremragende Næs, Pynt eller Skjær — og deraf gives der mangfoldige — staae höje Jernstænger, gamle Kanoner eller Jern-Ankere opreiste og fastmonerede for at tjene de Söfarende til hjelp i saa henseende.

Om de Antiquiteter, som vi havde ventet at finde liggende færdige til Afhentelse i Aalesund, spurgte vi i Gaar lige saa forgjæves, som om Breve. Haabet om at faae dem, maaskee derfor ansees som forsvundet.

Kl. 8 om Morgenen laae vi allerede for Anker ved Gjiskoë. Her indsamlede vi flere af i Minhongen fundne mærkede Stene, afkjöbte Proprietair Hagerup hele denne Kong til paafölgende Udgravning, naar Museet finder forgott, afhentede for Museet 3 oldgamle Egetræs-Billeder, som vi bleve underrettede om, at

U. B. BERGEN
Ms. 227c/23

Gjeskjøt Kirkes Ejere havde skjænket Museet, og forsynede os med Øl og Melk til Provision. – Her mortoge vi ogsaa Besøg af Carl Rönneberg, som bragte os adskillige Sager, hvilke dels han selv dels Borgunds Kirke-Commission havde bestemt som Gaver for Museet. At skaffe alle disse Sager passende Plads i vor allerede temmelig belemrede Cahytte blev en Opgave for vor Skarpsindighed og fuld Beskjæftigelse for de fleste af os, indtil vi skulde gaae til Sejls, hvorom Vinden, som blev meget stærk, alvorligen mindede os.

Med rebede Sejl begave vi os Kl. 4 Eftermiddag afsted til Ålesund, hvor vi ankrede Kl. 4½. Jeg tilskrev strax Rönneberg, at vi, ifølge hans Indbydelse i Formiddags, vilde besöge ham i Aften, hvilket vi ogsaa gjorde. – Overtoldbetjent Brun fra Voldsund opsögte mig her for at vise mig Model til en af ham opfundet Maskine, hvorved man med Haandkraft skal kunne bevæge Fartöjer, Möller etc. ligesom ved Dampkraft. Omendskjöndt jeg betviver Maskinens Brugbarhed i det Store, interesserede det mig dog meget at see den, da den forekom mig at være sindrig indtænkt, og Grundideen bedre gjennemförst og modificeret, sandsynligen vil kunne benyttes med Fordel i Fabrikvæsenet. Brun reiser nu til Christiania for at tilbyde Kongen eller Regjeringen sin Opfindelse mod passende Godtgjörelse. – Med os vare nogle faa Andre hos Rönneberg, og Aftenen tilbragtes meget behageligt; men vi kom först meget sent ombord igjen. –

Den 20de August.

Ovenpaa et sent Aftensmaaltid fulgte en lang Morgenkvile. Imellem Kl. 7 og 8 toges Frokost, og da denne var endt, forlode vi Ålesunds Havn i den synderligt Haab om at gjöre nogen lang Dagsreise; thi Vinden var i Dag Sydvest, følgelig, som sædvanligt, stik imod os, da vor Tour i Dag skulde gaae nogle Strøger sydligere end de foregaaende Dage. Det blæste imidlertid raskt, og paa Grund deraf gjorde vi saa god Fremfart, at vi allerede Kl. 3 Eftermiddag kom i Havn ved Guldsmedholmen, 3 Mile fra Ålesund. Just som vi kom til Havnen, standsede Vinden og afløstes af ösende Regn, som forbör os at fare ud paa Reconoscering omkring Øen.

Paa Guldsmedholmen boer en Provst-Curator Grönstad, som sagde til vor Skipper, da denne var paa Land, at vi maatte besöge ham. Hvert Sted har sin Skik; denne er nu den Söndmöreke at indbyde Gjester paa. –

Den 21de August.

Da jeg hörte, at det blæste stærkt, og formodede – thi naar formoder man ikke, hvad man helst önsker – at det var Østenvind, som lod sig höre, stod jeg op Kl. 4 for at give Signal til Afsejling, hvis min Formodning var rigtig; men da Vinden, eller rettere Stormen kom fra Sydvest og altsaa var en decideret Modstander, sögte jeg atter Höjen, hvor jeg holdt mig rolig til Kl. 8. – Paa vore i Gaar Aftes udsatte Garn fik vi kun saameget Fisk, som behövedes til Middags.

Den Holm, ved hvilken vi ligge fortöjede, maae være et kjært söndmörsk Barn; thi saadanne have jo, som Ordsproget siger, mange Navne. Den kaldes baade Guldsmedholmen, Krammerholmen og Haakensholm. Sorenskriver Staboe, som i mange Aar boede her, brugte altid det sidste Navn, hvilket ogsaa forekommer mig at være det vakkreste og det, som man naar man har Valget, bör bruge. Stedet synes at have skiftet Navn

efter Beboernes Stilling eller Navn, og det skal altsaa ikke forundre mig, om det, foruden de 3 anførte, endnu bærer Navnene Skriver- og Procurator-Holmen.

Om Eftermiddagen fik vi Besøg af Procuratoren, som indbød os til Aftens hos sig. Da vi undskyldte os med, at vi strax vilde rejse hen til Ulfsteen, Skjede og Osnes for at besee Oldtidsmindene sammesteds, ønskede han, at vi, om endog silde i Aften, vilde komme til ham. Vi takkede og svarede, at hvis der ej blev noget af Rejsen til Ulfsteen, skulde vi besøge ham ved Thevandstid, hvilket vi ogsaa gjorde, da ösende Regn afholdt os fra Ulfsteen-Touren. Efter at have adderet Grönstads nasten paatrængende Indbydelse til flere af ham brugte Udtrykke, iblandt andre, at han gjerne vilde rejse til Bergen, om det endog var strax, naar han kun havde en god Leilighed, inddrog jeg deraf den Slutning, som jeg strax meddelte mine Rejsefæller, at det var Mandens Plan, at gaae som Passageer med os til Bergen. Denne Plan indviklede han temmelig dygtigt ved Aftensbordet; men vi lode, som om vi ikke forstode den, og skiltes fra ham, efter et godt Aftensmaaltid, Kl. 11, bestemte paa at rejse til Ulfsteen næste Dags Formiddag.—

Den 22de Augüst.

Det første Budskab, vi fik Kl. 7 om Morgenen fra Skipperen, var, om der skulde kastes los for at gaae hen til Herröe og der at oppebie god Vind til at gaae over Statshavet r. hvilket vi besvarede med ja. Det andet Spörgsmaal var fra Skipperen, om han maatte indvilge Procurator Grönstads til ham gjorte Begjæring om at gaae med os til Bergen som Passager i Lugaren? Dette Spörgsmaal foraarsagede os en lang Deliberation, hvis Resultat endelig blev, at Begjæringen ikke ej kunde indvilges, men at Solicitanten, som vi bleve enige om at nobilitere med Tilnavnet Frost, kunde gives Tilladelse at gaae med til Herröe for der at söge Passage med et af to bergenske Fartöjer, som laae færdige sammesteds til med første gode Vind at sejle til Bergen. Angjældende forlangte först 1/2 Times Opsættelse, men sendte strax derpaa det Bud, at han vilde oppebie Dampskibets Afgang sydefter.— det var os paa en Maade penibelt at afslaae en Mand, der havde vist os forekommende Artighed, hans Begjæring om at dele Ophold og Köj i Lugaren med vore Folk, men det forekom os nesten unødvendigt at give en Mand af hans Stand den bedrevne Plads, omendskjönt han havde været beskeden nok til selv at söge om den, og vor egen Cahyt var allerede saa fuldkommen optagen, at vi ümiddelbar kunde give ham Plads deri, især da vi paa Nordrejsen havde nægtet en anden Solicitant, Capt. Lund, saadan Plads endog blot paa en Tour af 8 Mile.

Vi forlode imidlertid Kl. 8 Haakensholm med en svag Sydost og kom Kl. 9 til Herröe, hvor vi lagde bi og hentede Vand, samt derefter satte ud forbi Haaver til Statshavet i Følge med en Bergensk Bomsejler.

I Haaver laae en Flaade af 19 Nordfar-Jagte, alle bestemte til Bergen; men ingen af dem gjorde Mine til at gaae til Söes. De ansaae formodentlig den der blæsende Ostenvind for ikke at være god nok til at begynde den lange 12 Miles Rejse over Havet med.

U. B. BERGEN
Ms. 227c/24

Da Klokken var 2 om Eftermiddagen, laae vi allerede udenfor Stat-
huken; men da var ogsaa Østenvindens Herredømme endt. I dens
Sted kom en Sydvest, som, da vor Cours til Silden just laae i S.O.,
var vor værste Contrapart, især da den, efter at have blæst en Stund,
blev saa voldsom, at vi, ligesom 2 andre i Selskab med os værende
Fartøjer, maatte opgive den vundne Fordel og vende tilbage til Vom for at søge
Herrøe. Det gik rask et Par Timer; men derefter blev det først stille,
siden østlig Vind og tilsidst en stærk Sydost, med hvilken vi satte
ud til Havs, i det Cahytspersonalet gik til Køjs, ikke just med
synderligt Haab om en rolig Nat paa det oprørte Hav. —

Den 23de August.

Natten var lang, urodig og ubehagelig for os i Cahytten, men endnu
mere for Mandskabet; thi det stormede frygteligt, og Regn skyllede
ned, som om Himmelen var aaben. — Da det omsider begyndte at gryе
af Dagen, den længe ventede Dag, mærkede vi, at Fartøjet bar af
for Vinden istedetfor at krydse, som det for det meste havde gjort
om Natten; men om vi sejlede frem eller tilbage ? derom vare vi
temmelig uvisse. Da Søegangen formindskedes omtrent Kl. 5, raabte
Wilhelm op af Lugen til Mandskabet: hvor befinde vi os ? dertil
svarede Skipperen: me leve vel, aa me haapa de gjøre lika saa. —
Gott, sagde Wilhelm; men hvor ere vi nu ? Like vætle innan paa
Kraako, svarede Skipperen. — Dette velsignede Svar lød som den
sødeste Musik for vore Øren; thi det oplyste os om, at vi vare
Stat forbi og langt inde i Løbet til Silden, samt at vi saaledes
havde det slemme Skadskar bag os, og at vi kunde vente at gaae
videre raskt frem paa vor Reise, da vi tillige fik Oplysning om,
at den Vind, som blæste, var Nordost.

Snart gik det i smult Vand igjennem Ulvesund; men hvor
forundrede blev vi ikke, da vi en Time derefter mærkede, at
Mandskabet lavede Kjættingen til for at gaae til Ankers. At
anker just, naar man omsider havde faaet god Vind, syntes
os höjst besynderligt. Vi forlangte derfor Oplysning, om Kjæt-
tingens Raslen betydede, at man agtede at tage Havn ? Ja, blev
Svaret; thi Stormen havde i Nat revet baade Klyveren og
Storsejlet saaledes i Stykker, at der ej kunde sejles videre,
førend de blev istandsatte. — Hvor fatalt dette end var just
i det heldige Øieblik, da vi havde faaet den længe-forventede
Bör, ved hvis Hjelp vi haabede at komme til Askevold i Aften,
lod dog intet sig indvende derimod. Ankret faldt altsaa Kl. 6
ved Moldöen, hvor Mandskabet, naar det havde udhvilet
sig efter den besværlige Nat, skulde forsøge sin Dygtighed i
Sejlmagerkonsten.

Min Broder besögte imidlertid Madame Ravn paa Solernes Solernes ?.
og hentede hos hende 2 med paabrændte Figurer prydede Ruder,
som hun havde lovet os til Museet — uden tvivl den sidste
Museiske acquisition, som bliver gjort paa denne Reise.

Det var en lang Venten paa, at Sejlene skulde blive færdige;
thi Vinden vedblev at være god. Men ingalet var hele Besætning
og 2 Mænd fra en anden i Havnen liggende Jagt arbejdede derpaa
fra Kl. 10 om Formiddagen, blev Sejlene dog ikke istandsatte
og undersøgte førend Kl. 9 om Aftenen. Vi maatte altsaa forblive
ved Moldöen og takke den gode Gud, som havde ladet os komme

dertil og frelset os fra den Fare, hvori vi i Nat svævede udenfor Kysten; thi dersom de circa 4 Alen, som forbleve hele af det ovenfra og nedefter splittede Storsejl, ogsaa havde revnet, da havde det været umuligt for os med den alene tilbageværende Fokke at sejle Bidevind ind imellem de mange brydende Skjær, som vi, ved Hjelp af det skjærede Storsejl, knap kunde lægge forbi; men vort Fartøj og vi havde blevet et Offer for de rasende Bølger. Det var ogsaa gjort, at vi ikke anede den Fare, hvori vi svævede, medens den stod paa; men at vi først bleve underrettede om den, efterat Fartøjet laae fortøjet ved Moldøen. — Ogsaa heri maae vi erkjende Guds Godhed imod os. —

Om Aftenen Kl. 6 fik vi Besøg af Provst Koren fra Saloe, som skulde ud at visitere i Provstiet. Han forundrede sig og gladede sig over, at vi under den Storm, som i Morges rasede med en paa denne Aarstid næsten ukjendt Heftighed, vare komne lykkeligen ind igjennem den udenfor værende farlige Skjærgaard. Efter hans Afreise sad vi paa Dækket og fiskede en overflødig Ret Smaafisk, som vi lode stege til Aftensmad for os. —

Den 24de August.

Baade vi og Besætningen toge Erstatning for den seneste Vaagenat, ved at ligge til Kl. 7 om Morgenen, hvilket vi ogsaa roligen kunde gjøre, da det var Vindstille, og Strømmen løb elvesnar imod os. Under saadanne Omstændigheder var der ikke at tænke paa Afrejse herfra, hvor gjerne vi end vilde stræbe at komme sydefter.

Vort Ophold her blev uheldigt for de omkring Fartøjet i utrolig Mængde svømmende Smaafiske, hvoraf vi, siddende paa Dækket, fiskede en vakker Ret. Af en Bonde fra Vaagsøen kjøbte vi Fremparten af en Hjort, som han i Gaar havde skudt paa sin Gaard. Det er mærkeligt, at Hjorte opholde sig paa en, saa at sige, lige ude i Havet liggende skovløs Ø. At denne Hjort ikke var en enkelt, som tilfældigvis var svømmet ud fra Fastlandet til Øen, viser sig deraf, at Selgeren sagde, at 2 andre Hjorte nyligen vare blevne skudte paa Vaagsøen.

Da vi, ved Dag gryet i Gaar Morges, toge ind forbi Silden, holdt en i Følge med os fra Flaaver værende Jagt af sydefter til Kind. Det er ogsaa at formode, at de mange ved Flaavor og Valderhoug liggende Nordfarjægter benyttede den lange forventede Nordenvind og gik til Havs med samme for at naae Kind. — Desatte man kun ikke høre, at Stormen har gjort Ulykker paa dem! hvilket vel er at befrygte, da den ud paa Formiddagen sprang om fra Nord til Nordvest.

Henimod Middag begyndte det at blæse fra Vesten, hvorfor vi lettede Anker, uden synderligt Haab om at komme langt frem. — Luften var meget kold, saa at Hornelen og de omliggende Fjelde af den i Nat faldne Snee havde faaet hvide Hoveder og Sider — et vistnok sjeldent Tilfælde ved Hundedagenes Udgang. — Formedelst Stilte og Modstrøm kom vi ikke i Dag længere frem end 1 Mil til Maroen, hvor vi i klart Maaneskin toge Havn henimod 10. — Kl.

Omtrent paa samme Tid for et Aar siden laae jeg i samme Havn paa min Tilbagereise fra Nordfjord-Touren. —

U. B. BERGEN
Ms. 227c/25

Den 25de Augūst.

Allerede før Kl. 4 om Morgenen vækkede Cassereren Mandskabet for at komme i Farten igjen. Virkningen deraf var, at vi allerede Kl. 7 havde tilbagelagt 1 Mil, uagtet Blæsten var meget svag. Vejret var godt og klart, hvilket er höjst nödvendigt for Kōdbjergmagen, om, efter hvad Provst Koren i Torgaars berettede, i disse Egne skal være misbrugt formedelst det langvarige Regnvejr.

Lige ūd for Gulesfjorden mötte vi vor gamle Contrapart, Sydvesten, med hvilken vi krydsede til Kl. 8½ om Aftenen, da vi toge fast i Furresūnd, 4 Mile fra Maröen.

Saa gjerne vi end vilde have besögt Sognepræst Ingens paa Flatöen, turde vi dog ikke gjöre det, da vi maatte benytte den tidlige Morgenstund næste Dag for, om muligt, betids at naae Askevold, hvor vort Ophold desværre! kun kan blive meget kort. —

D. 26de Augūst.

Klokken var neppe 5, da vi gik ūd fra Furresūnd med en rivende Strøm, som, uagtet vi havde en rask Sydost til at krydse med, nær havde nödt os til at ankre igjen; men ved Udholdenhed og Buxering sejrede vi over Strömmen og kom ūd af Sūndet. Det gik, som sædvanligt, paa Lovering, ved hvilken vi bragte det saa vidt, at vi Kl. 5 om Eftermiddagen havde tilbagelagt de bestemte 3 Mile til Askevold, hvor vi med Flag og Kanoner kaldte vore der boende Venner ned til Nöstet for at modtage os. — Vi traf, Gud ske Lov! alle Præstegaardens Folk ved god Helbred. Præsten beklagede, at han næste Dag maatte forlade os, da han skulde til Aafjorden for at holde Gudstjeneste der paa Löverdag og Söndag, og vi beklagede paa vor Side, at ogsaa vi maatte forlade Præstegaarden i Morgen for, om muligt, at komme til Bergen in den Maanedens Udgang, hvorhos Præstekonen beklagede sig over, at vi Alle saa snart vilde forlade hende. Her var altsaa Beklagelser over Beklagelser. — Aftenen tilbragtes meget behageligt under gjensidige Meddelelser af, hvad der var passeret i den Tid, vi havde været borte fra hverandre.

Jeg modtog her Breve fra Trine, Hansine, Biskop Neumann og Overtoldbetjent Bordrūd, af hvilke jeg erfarede, at Alt stod vel til hjemme. Dette var en sand Glæde, efterat jeg saa længe havde savnet Underretninger hjemmefra. —

Den 27de Augūst.

Uagtet Vejret var saare ugunstigt for vor Afreise, vedblev vi dog vor Beslutning, at ville tage afsted. Efter Middagsmaaltidet Kl. 1 gik vi ombord i Emanuel, og Præsten i sin gode Jenkejjung, paa begge Sider for at naae eller nærme os vore Bestemmelsessted. Det blæste haardt, Vinden var os lige imod, og Regn östedes ned. Mandskabet vilde derfor ugjerne lette Anker, men vi ønskede at gjöre et Forsög paa at komme et Par Mile ūd i Leden. Fartöjet blev derfor gjort klart, og Klokken 2 gik vi med rebede Sejl ūd af Havnen for at forsöge vor Lykke; men denne blev tynd. Efterat vi havde krydset i 3 Timer og endnu ikke drevet det videre end at komme paa Siden af det bevogtede Skjær, Mogel , ½ Mil fra Askevold, blev Vinden saa overhandig og Luften saa tyk, at vi bleve enige med Mandskabet om, at der ikke var andet for end at vende tilbage til Havnen ved Askevold, hvilket vi ogsaa gjorde. Mogelaasel ?

Forend Emanuel blev fortöjet, var allerede Damerne og Börnene om-
bord hos os og takkede for, at vi igjen vilde see til dem. Vi tracterede
dem saa godt, vi kunde, med Caps Constantia og Honningkage og fulgte
dem siden i Land, hvor Bevertningen, som man kunde formode, blev
langt bedre. Kl. 9½ toge vi atter Afsked og gik ombord for at benytte
den tidlige Morgenstund næste Dag til Afrejse. —

den 28de augüst.

allerede Kl. 4 om Morgenen vare vi oppe for at undersöge Vejrets
Beskaffenhed; men den var værre end i Gaar Aftes. Vi besluttede for
det förste at see Tiden an til længere ud paa Formiddagen. Kl. 9 blev
et Skibsraad holdet, hvis Udfald var, at vi maatte være fuldkom-
men tilfreds med at have en god Havn og ikke formaste os til at
forlade denne, saalænge Vejret var saa ürodigt som nu.

Damerne kom ned til Nöstet og lode os kalde op til Præstegaarden.
Vore unge Rejsekammerater fulgte Indbydelsen; men Broder og jeg
holdt os ombord til henimod Middag, da vi havde nogle Smaa-
sager at ryste med og vel vidste, at Beskjæftigelse er det bedste
Middel til at fordrive Utilfredshed, for hvilken vi ikke vare frie,
da vi jo havde god Grund til at befrygte, at vi ikke skulde
komme hjem til Maanedens Udlöb, ved hvilken vor Permis-
sionstid indlöber. Vi havde rigtig nok den trösterende Overbevis-
ning, at der fra vor Side er forsögt alt muligt og maaskee
mere, end vi burde have vovet for, om muligt, at komme
hjem til den bestemte Tid.

Ved Middagstid gik oppaa vi Gamle i Land til Frue Rosas
vel dækkede Bord, da vort Ønske om at tage vor Middagsmad
et Par Mile længere syd paa Leden ej lod sig opfylde. — Da
Vejret om Eftermiddagen vedblev at være lige ürodigt og stor-
mende, og Dampskibet, som ankom fra Bergen Kl. 2½ Efter-
middag, ikke medbragte Breve eller andet, som kunde beskjæf-
tige os, lavede vi vore Fisketroer til for at fiske i den lille
Askevolds-Elv, hvilket vi gjorde med saadan Held, at vi
om Aftenen bragte til Fruens Kjökken 117 Ørreder, af hvilke jeg
for min Del fiskede 42, iblandt hvilke der vare 3 Sörreder.
Efter at have fisket, spillet Whist og taget Aftensmad
gik vi ombord for at være færdige til Afsejling i Morgen
tidlig, hvis Vejret tillod det.

Ole havde om Eftermiddagen holdt et lidet Tractement om-
bord for Præstegaardens Tjenestepiger. —

den 29de Augüst.

Uagtet den slemme Sydvest vedbler at blæse, gik vi dog
til Sejls Kl. 6½ om Morgenen, da Vinden ej var saa stor-
mende som de forrige Dage, og der altsaa mueligen kunde være
Haab om at komme ret et Par Mil længere syd ved Krydsning.
Vi vare imidlertid ikke uden Frygt for, oppaa i Dag at blive
nödte til at vende tilbage til Askevold.

Præstegaardens Jomfruer stode ved Nöstet, da vi afsejlede og
tilvinkede os Deres Lev vel! hvorpaa vi gave Svar ved at
svinge vore Hatter. — Jeg skulde ret önske, at vor gamle Contrapart
Sydvestvinden kunde see og föle ligesaa godt, som den kan
blæse og tude; thi den vilde da vist have angret sig over, hvor
raskt vi avancerede frem tvært imod den. Vi krydsede nemlig
saaledes, at vi om Aftenen Kl. 10 gik til Ankers i Havnen Nora i Stensundet,

U. B. BERGEN
Ms. 227c/26

henimod 5 Mile fra Askevold. Mandskabet fik til Belönning et Glas Vin med Cakes og Ost til, men hvad fik Hovedpersonen Emanuel v. intet uden dygtige Stenk af Havguden, hvilket dog var saameget, at helst ikke den gik med tör Mund. Kan jeg opdage et Sted, hvor den behöver lidt Tjære for at befries for at angribes af Vede, tror jeg, at jeg, efter Ankomsten til Bergen, skal spendere et Par Kander Tjære paa den.

Dersom Nogen i Dag Morges ved Askevold havde sagt til mig: vilmag Dig ikke med at lette Anker og gaae til Sejls; thi om Du end gjör det, kommer Du dog tilbage hertil för Aftenen, da havde jeg fundet saadan Tale ganske rimelig; men hvis Nogen paa samme Tid og Sted havde talt saaledes til mig: skynd Dig, let Ankeret og sat Sejlene til, saa vil Du i Aften kunde gaa til Köjs i Norra, da vilde jeg uden Tvivl have leet ham ud som en Tusentast.

Paa samme Tid som vi kom ind til Norra, löb et andet, synlig kommende Fartöj ogsaa i samme Havn. — Hvor bleve vi ikke forundrede, da vi fik höre, at dette var den Jagt, som Stormen aaben d. V dennes var i Selskab med os paa Stathavet, at den, i det vi sögte ind til Silden, lagde sydover til Kind, men at Stormen tog saaledes til, at der ikke kunde tankes paa at löbe ind ved Kind, at den derfor styrede vestenfor, at den aldeles ikke kunde före Sejl, men drev med Vinden for Takkel og Tövg, at den næste Dags Aften kom ind ved Holmengraae og Dagen derpaa til Bergen, at den der havde losset og ladet, og at den nu var paa Tour til Trondhjem. — Vi glædede os inderlig over dens Held, da vi havde svævet i Frygt for den og dens Mandskab.

v aabent rum

Een, men blot een, af de Nordfarjagter, som laae ved Valderhövg, da vi gik der forbi, saae vi ligge for Anker ved Drevöen. Hvor mon de övrige ere v. —

Den 30te August.

Uagtet Frue Rosa paa Askevold lovede os, at vi i Dag skulde faae den længe forönskede Nordenvind, blæste dog den nu mange Uger gamle Sydvest, da vi stode op Kl. 5½ i Morges. Saa seig den end var, svang vi den dog til at bringe os fremad, rigtignok kun 1½ Mil, men dog saa langt, at vi omsluttede Havnen Norra med Roing over, hvor vi lode Ankeret falde Kl. 3 Eftermiddag, frygtende for at krydse længere syd paa Fejöe Fjorden, da Vinden var svag, og Taagen meget tyk.

Efterat vi paa denne vor Rejse have passeret igjennem 9 Fogderier, ere vi igjen komne tilbage til det 10de Nordhordlehns, hvorfra vi droge ud. Det synes at holde haardt igjen at naae tilbage til det egentlige Udgangspunct, Bergen. — I Morgen er min Permissionstid udrunden. — Dersom Overholdsbetjent Bruns nye Locomotiv lykkes, tror jeg, at jeg, især om jeg skulde blive rig, lader mig forfærdige en saadan Kraftmaskine og siden lader den anbringe i enhver Hardanger-Jagt, jeg herefter lejer til Lystfarter, omend Maskineriet skulde optage al den Plads, jeg har tilovers deri; thi da kunde jeg, stolt som en Dampskibschef, trodse Vinden, om den ogsaa en anden Gang faldt paa, Uge efter Uge, at blive imod mig. — Reusserer Lieutenant Brun, tager jeg strax en Seddel i Classelotteriet.

Med den vedholdende Sönden vind følger et lige saa vedholdende Regn Nat og Dag; sörgelige Udsigter for Landmanden saavelsom for de Söemand, der skulle gaae sydefter.

D. 31te August.

Jeg havde gjort mig Haab om lidt bedre Vejr paa denne Dag, der er min Wilhelms Födselsdag; men jeg saae forgjæves ind efter det Kl. 5 om Morgenen; thi Regnet öste ned, og Stormen raasede saaledes, at Ole knap kunde tage vore Fiskegarn op inde i Havnen, hvor vi laae. Paa Afrejse var der altsaa ikke for det förste at tænke.

Længere ud paa Morgenen lyndes Vejret at blive mindre haardt. det blev derfor besluttet at gjöre Forsög paa at krydse op over Storefjorden til Skjellanger, hvilket Mandskabet dog neppe anseaae gjörligt. I det vi

kastede los og lovrede ud igjennem det trange Sund fra Havnen, fik vi en frygtelig Byge af Sydvest, som, inagtet Sejlene vare rebede, gjorde det vanskeligt for Emanuel at bære dem. Under denne Byge sprang Vinden om til nordvest og lidt senere til Nord, saa at vi med den ønskeligste Fart gik lige til Skjelanger og derfra videre til Bergen, hvor vi ankom og gav os tilkjende ved Salut Kl. 3 om Eftermiddagen.

Den sidste Del af Rejsen gik altsaa, mod Forventning, særdeles hurtigt. — Vi mødtes med Glæde af mange Venner, som havde været bekymrede for os paa Grund af den Beretning, som vor Medsejler over Statshavet havde givet om Stormen, da vi laae indenfor Silden, og vi havde den Glæde at erfare, at alt stod vel til i vore Hjem og hos vore Bekjendte.

Saaledes er da denne lange Lystreise endt ligesaa heldigt som den, jeg i Sommeren 1846 foretog. — det er mærkeligt, at en saa lang Søreise, med saa mange bestemte Stoppesteder og saa langt Ophold paa flere af disse, har kunnet tilendebringes med et Sejlskib i de dertil bestemte 10 Uger, og det saa accurat, at ikke een Dag fattedes deri. Dette synes at vise, at den for Rejsen udkastede Plan har været rigtig; men hvad vilde dette have sagt, dersom ikke Herren havde givet den fornødne Held til Rejsens Udførelse. — Naar jeg seer tilbage paa den hele Rejse og paa dens enkelte Dele, da spører jeg saa grant Herrens vejledende og velsignende Finger deri.

Rejsens forskjellige Formaal, som vare: at indsamle Kræfter og at styrke den noget svækkede Helbred: at see kjære Slægtninge og at sige Disse et kjærligt Farvel, førend Tid og Død adskiller os: at opsamle saadanne Gjenstande, som kunne bidrage til en ønskelig Udvidelse af Bergens Museum, og at skaffe dette gavnlige Forbindelser i de nordlige Districter: at udvide mine Localkundskaber i Fædrelandet og at lære dets Herligheder at kjende, samt endelig at vinde en styrkende og behagelig Tidsfordriv i Selskab med en elsket Broder og flere kjære Beslægtede, ere alle opnaaede, tildels over min Forventning. — Og hvor heldigen er jeg ikke sluppen ud af de større og mindre Farer, som jeg med Vished ved at have overstaaet, saavelsom af de flere mig ubekjendte, hvori jeg sandsynligen paa en Rejse af saa den Beskaffenhed som denne, maa have svævet.

Nu da jeg sidder hjemme i min trygge Bolig og rolig overtænker alt dette, kan jeg ikke andet end prise Guds store Godhed mod mig og gjentage den Tak, jeg under Rejsen i Stilhed opsendte til Ham for al Hans Naade og Miskundhed mod mig.

At bidrage mit til, at Rejsen for Følgetiden ogsaa kan bære gode Frugter, staaer tilbage, og dertil haaber jeg Hans kraftige Bistand

Sammenlægger jeg den lige Vej frem og tilbage, som jeg paa denne Tour har reist, da udgjør den 160 norske Mile, og lægger jeg dertil den forlangede Vej, jeg har maattet gjøre formedelst de idelige Krydsninger, især paa Tilbagetouren, da antager jeg med Vished, at Vejlængden i det Hele bliver mere end 300 Mile.

At ordne det paa Rejsen indsamlede Materiale, at skrive Forklaringer derover, at forsyne hver enkelt Gjenstand med den fornødne Etiquette eller Paaskrift, at affatte Beretning til Directionen for Museet om det Hele og endelig at besørge alt opstillet paa behørige Steder i Museet, staaer nu tilbage, og dette vil give mig meget at bestille, men ogsaa stor Fornøjelse i mine Fritimer til Høsten og Vinteren. —